EDITURA UNIVERS
Bucureşti, 1986
Coperta: VASILE SOCOLIUC
ZHONG KUI de CHEN HONGSOU Stampă chineză din sec. XVII
Traducerea s-a făcut după:
GU DAI XIAO HUA XUAN (SHANG şi XIA)
Culegere de povestiri cu haz din vechea Chină
vol. I şi II
Editura poporului din provincia Hebei, 1980
Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate Editurii UNIVERS.

POVESTIRI CU HAZ, POVESTIRI CU TÎLC DIN CHINA ANTICĂ

TRADUCERE, SELECŢIE ŞI NOTE:
Li *Jiayu şi Elvira Ivaşcu*
Cuvînt înainte:
Vlaicu Bârna

Cuvînt înainte

Istoria consemnează faptul că întîiul monarh din dinastia Han a împărăţiei chineze (206 î.e.n.) a pus capăt campaniei împotriva literaturii, campanie iniţiată de capetele încoronate ale dinastiei Qin. Persecuţia începuse cu regele Qin Zhuangxiang care vroise să rupă orice legătură cu tradiţia, distrugînd literatura chineză şi a fost dusă mai departe de fiul său Shi Huang-di, torţionarul ce a hărăzit focului toate lucrările clasice. Acel unic, inestimabil tezaur al textelor clasice din literatura chineză a fost apoi refăcut şi restabilit de cel de-al doilea rege al dinastiei Han...
Am făcut această incursiune peste milenii pentru a ne da seama pînă la ce straturi de istorie şi civilizaţie coboară rădăcinile literaturii poporului chinez, din care Li Jiayu şi Elvira Ivaşcu ne propun acum o seamă de texte în traducere românească. E un florilegiu de povestiri hazlii şi povestiri cu tîlc, extrase din zestrea acelui trecut anistoric pe care pivotează geneza tuturor literaturilor. Ele reprezintă un număr de motive anecdotice de largă circulaţie universală, transmise iniţial pe cale orală.
Scurtele naraţiuni cu intenţii satirice şi umoristice atacă mai totdeauna autoritatea abuzivă, asuprirea, nedreptatea, inechitatea socială, împăunarea celor puternici, suficienţa lor, prostia şi necinstea, reflectînd într-un desen realist, modul de viaţă şi lupta celor ce muncesc în societatea în care există conflicte antagonice. Un bogat conţinut

tematic, rod al unei imaginaţii creatoare care atinge uneori graniţele fantasticului îşi găseşte stilul original şi dinamic, cu procedeele umoristice de rigoare, pentru a ne comunica insolitele întîmplări într-o formă concisă şi simplă.
Sociologii literaturii constată că anecdotica acestor istorisiri dezvăluie în modul cel mai plastic cu putinţă contradicţiile existente în societatea împărţită în clase, ajungînd la concluzia că ele joacă în comunitatea umană un rol deopotrivă distractiv şi educativ. Pentru că totdeauna aceste povestiri demască chipul hidos al claselor dominante, obscuritatea unor mentalităţi, grandilocvenţa, rapacitatea, mişelia, cruzimea, dînd cîştig de cauză omeniei, sincerităţii şi înţelepciunii poporului. Biciuind cu arma rîsului ceea ce este rău şi urît, ele aduc elogii adevărului, binelui şi frumosului.
Geneza povestirilor hazlii şi cu tîlc s-a produs în mijlocul poporului, ele au circulat oral ca orice operă anonimă şi apoi consemnate în scris şi tipărite s-au întors tot în popor. Ion Pop-Reteganul, scriitor şi folclorist român din veacul al XIX-lea, autorul Poveştilor Ardeleneşti, *exprimase această idee a circuitului de la oralitate la litera scrisă şi tipărită şi invers, într-un distih care suna astfel: "*De la lume adunate / Şi iarăşi la lume date."

Urmînd un asemenea drum, nu de puţine ori tema unei povestiri va circula liber în mai multe variante. Astfel se explică de ce o mare parte din piesele acestui tezaur au motive comune în cadrul diferitelor spiritualităţi populare naţionale. Culese şi prelucrate de scriitori cunoscuţi acestea au devenit componente ale patrimoniului cultural al naţiunii chineze şi implicit universale. Se mai poate spune că pentru a ajunge la magma
6
genetică a unor atari creaţii trebuie să urmăreşti în sens invers firul istoriei pînă la depărtatele vremi cunoscute sub numele de zodia primăverii şi toamnei (anii 722—481 î.e.n.). în această magmă intră elemente din gîndirea filosofului Laozi, înţeleptul pe care vechile stampe ni-l înfăţişează călare pe bivol, precum şi implicaţii din prodigioasa bogăţie a mitologiei taoiste şi confucianiste în ce au ele mai bun. Deoarece concepţia lui Confucius despre "guvernarea ortodoxă", deşi socotită drept armă ideologică folosită de conducătorii feudali pentru a avea ţara în mînă, dacă privim lucrurile dialectic, devine factor de unificare naţională realizînd o unitate statală menită să lupte împotriva agresiunii străine în perioada dominaţiei acesteia. Prima povestire cunoscută cu privire la istoria Chinei, în care sînt satirizate ifosele unui principe şi cavalerismul lui rău înţeles, datează de pe timpul cînd pe teritoriul ţării existau mai multe stătuleţe. Astfel ducatul Song, cîrmuit de regele Xiang Gong, a fost atacat în anul 638 î.e.n. de puternicul său vecin Chu. Prevenite, trupele celor din Song erau deja aşezate în linie de bătaie cînd adversarii lor se munceau să treacă rîul care despărţea cele două ţări. Unul din demnitarii regelui din Song, ştiind că ducatul Chu avea o armată mult mai numeroasă decît a lor, i-a propus stăpînului său să-i atace pe invadatori în momentul cînd ei treceau apele rîului. Dar acela a răspuns că nu e cavaleresc ca un bărbat nobil să atace o armată care nu e încă gata de luptă. După ce nepoftiţii oaspeţi au trecut rîul, dar nu se aşezaseră încă în ordine de bătaie, sfetnicul i-a cerut din nou lui Xiang Gong să dea atacul, dar păgubosul rege a invocat aceeaşi teorie a onoarei. Bătălia a pornit numai atunci cînd oştile statului Chu au fost complet
7
echipate şi aşezate în front, iar rezultatul s-a soldat cu o grea înfrîngere a celor din Song şi cu rănirea nerodului rege, cavaler al codului onoarei. Povestirea provoacă rîsul prin solemnitatea cu care Xiang Gong vorbeşte de îndatoririle unui comportament nobil atunci cînd de fapt trebuia să facă faţă unui atac tîlhăresc care nu-l obliga la nici un protocol.
Socotim sîmburele acestor povestiri a fi legat de istoria şi protoistoria poporului chinez. Dar multe din ele circulă şi în alte spaţii ale planetei şi e greu de stabilit un aşa-zis drept de preempţiune.
Cercetările mai recente din domeniul istoriei literare şi folcloristicii au dus la concluzia că motivele povestirilor de acest gen nu pot fi localizate cu precizie, întrucît variantele lor apar unde nu te aştepţi. După îndelungi studii şi anchete s-a convenit că un însemnat număr din motivele de mare circulaţie sînt rezultatul poligenezei, atît în timp cît şi în spaţiu. Iar tezaurul mondial al acestei specii se constituie din ceea ce promovează o circulaţie planetară şi o selecţie continuă, cu contribuţia tuturor popoarelor lumii.
Dintr-un atare ocean planetar de anecdotică şi-au făcut alegerile uneori nume ale literaturii universale ca : Boccaccio, Chaucer, Ariosto, Shakespeare, Cervantes, La Fontaine, sau Moliere, dînd o nouă viaţă unor motive extrase din patrimoniul anonim. Avem şi-n literatura noastră autori ca Ion Budai Deleanu, Anton Pann, Ion Creangă, Th. Speranţia şi Petre Dulfu care s-au alimentat din acelaşi fabulos rezervor.
Conspectînd datele istoriei literare aflăm că prima culegere dedicată acestui gen, în China, a apărut în timpul celor Trei Regate (220—265 e.n.) şi se intitulează Xiao Lin
8
(Culegere de anecdote). Autorul ei este Handan Chun. De atunci, în lungul secolelor, o seamă de scriitori consacraţi şi-au adus contribuţia la culegerea, prelucrarea şi crearea povestirilor hazlii şi cu tîlc. Dintre aceştia amintim pe : Hou Bai de pe timpul dinastiei Sui (581—618 e.n.) cu titlul Qi Yan Lu *(Istorisiri hazlii); Zhu Kui de pe timpul dinastiei Tang (618—907 e.n.) cu titlul* Xian Xue Lu *(Povestiri umoristice); Su Shi de pe timpul dinastiei Song (960—1279 e.n.) cu titlul* Ai Zi Za Shuo *(Feluritele întîmplări ale lui Ai Zi); Feng Meng Long de pe timpul dinastiei Ming (1368—1644 e.n.) cu titlurile* Xiao Fu *(Tribuna povestirilor cu haz) şi* Gu Jin Tang Kai *(Povestiri cu tîlc din antichitate şi de azi); You Xi Zhu Ren de pe timpul dinastiei Qing (1644—1911) cu titlul* Xiao Lin Guang Ji *(Antologia posibilă a anecdotelor).*
Iar textul volumului de faţă, prezentat în traducere românească a fost redactat după Antologia povestirilor cu haz şi cu tîlc din China antică, *(ediţie cu adnotări tipărită în Editura Beijing, 1984) şi după* Culegerea de povestiri hazlii şi cu tîlc din China antică, *ediţie ilustrată, scoasă de Editura provinciei Hebei, 1980.*
Cititorul român va fi plăcut surprins să descopere în nobila simplitate a acestor naraţiuni, trecute în tiparele limbii noastre, o expresie fluentă şi nuanţată, de o reală ţinută artistică. Elvira Ivaşcu şi tînărul literat chinez Li Jiayu au ştiut să cîntărească nu numai proprietatea cuvintelor şi inefabilul parfumului lor, sincronizate cu vechimea celor relatate în povestire, dar aş zice că au
9
urmărit chiar ritmul şi muzica fonemelor în structurarea frazei şi a perioadelor textului românesc. Un text pe care-l putem numi de referinţă.
VLAICU BÂRNA

10
DESPRE MANDARINI

11

De cinci ori cerul şi pămîntul

Spre sfîrşitul cîrmuirii, dregătorul urma să-şi părăsească înaltul scaun. Prinzînd de veste, localnicii i-au dăruit o broderie ţesută în mătase pe care i-au cusut cu fir de aur slovele : "De cinci ori cerul şi pămîntul".

Dregătorul se simţi măgulit de "cinstirea" pe care i-o arătă poporul, manifestîndu-şi astfel recunoştinţa. Numai că, nu înţelegea tîlcul vorbelor scrise cu slove de aur, aşa că ceru supuşilor să i le tălmăcească. Locuitorii răspunseră într-un glas :

— De cînd aţi început să cîrmuiţi la noi, numărul galbenilor şi argineţilor strînşi de domnia voastră e de necuprins, cît cerul şi pămîntul. Acasă aţi benchetuit cu tot felul de bucate şi băuturi

12

alese, cîte poate cuprinde doar cerul şi pămîntul; la judecăţi aţi dat ucaz de s-a întunecat şi cerul şi pămîntul, iar oamenii obijduiţi au început să urască de atunci şi cerul şi pămîntul. Acum că scăpăm de domnia voastră ne vom trimite rugi drept mulţumire şi cerului şi pămîntului !

13

Doamna s-a născut în zodia boului

Odată, un mandarin, din cale afară de hrăpăreţ de felul lui, se pregătea să-şi sărbătorească ziua de naştere. Supuşii aflînd vestea şi ştiindu-l născut în zodia şobolanului au strîns bani şi i-au comandat un şobolan cu totul şi cu totul de aur. I s-au înfăţişat apoi cu acest dar de preţ în ziua aniversării. Văzînd o asemenea minune, mandarinul s-a bucurat nevoie mare, şi n-a pregetat să zică :

— Ţineţi minte, ziua de naştere a doamnei mele cade în luna ce vine şi mai ales nu uitaţi că dînsa e născută în zodia boului ! I-aţi face mare plăcere să-i aduceţi plocon, un bou de aur, însă fireşte mai mare decît şobolanul meu, că doar bou-i bou, nu-i aşa ? Şi vă mai zic ceva, luaţi aminte să fie căptuşit cu aur şi pe dinăuntru.

14

A scotoci pămîntul pînă-n străfunduri

Venindu-i vremea să părăsească cîrmuirea, mandarinul cel lacom de înavuţire se întoarse pe meleagurile sale încărcat de lăzi, cufere şi scrinuri doldora de comori. Ajuns acasă, primul lui gînd fu să deschidă lada cea mai mare. Numai că dinăuntru iată, sări sprinten un moşneag cu barbă albă şi lungă pînă-n pămînt. Mandarinul fu cuprins de groază şi întrebă :

— Cine eşti ?

— Sînt vîlva pămîntului unde se află dregătoria pe care ai cîrmuit-o, răspunse moşul.

— Şi mă rog, ce cauţi la mine ?

— Păi, să nu-ţi fie de mirare, dar de vreme ce ai scotocit pînă-n străfunduri tot pămîntul nu mai aveam unde să mă aciuez.

15

A jupui tot pămîntul pînă în străfunduri

(A DOUA VARIANTĂ)

Mandarinilor lacomi de înavuţire, oamenii din vechea Chină le ziceau jupuitorii pămîntului. Tang Cuan a fost unul din aceştia. În răstimpul celor trei ani de zile cît a dregătorit, nu a făcut nimic altceva decît să-şi strîngă avere, aducîndu-i pe bieţii locuitori la sapă de lemn. Aşa că... atunci cînd i se împlini sorocul de plecare, şi s-a înscăunat altul în locul său, nici un supus nu a venit să-şi ia rămas bun. Cătrănit, Tang Cuan părăsi neînsoţit cetatea. Abia în afara oraşului, văzu cîţiva oameni încornoraţi cu înfăţişare hidoasă, slabi, doar piele şi oase, care stăteau pe marginea drumului în faţa unei mese şchioape, pe care erau puse cîteva feluri de mîncare.

— Ei, îşi zise Tang Cuan, iată că unii tot s-au gîndit la mine.

— Cine sînteţi ? Mi se pare că nu v-am mai văzut ! se miră el.

— Să trăiţi, Domnia voastră, iacă noi sîntem slujitorii iadului şi vă mulţumim pentru osteneala cu care aţi jupuit tot pămîntul pînă-n străfunduri şi din noaptea adîncului ne-aţi scos la lumină. Aşa că domniei voastre vă rămînem recunoscători.

16

Legămîntul prefectului

Un dregător abia venit la cîrma judeţului atîrnă pe peretele Dregătoriei două stihuri în pereche care sunau astfel :

”De m-oi bucura să primesc un ban mită,
Cea fără milă pedeapsă, în cap să-mi cadă.
De-oi pleca urechea la părtinitoare vorbă
întreg norodul, de mamă a mă-njura să poată !"

Ei, numai că la judecăţi, dregătorul uită de stihurile prinse de el în perete, aşa că nu pregetă să primească mită de la despoţii şi bogătaşii cei răi de prin partea locului, burduşindu-şi chimirul doldora. Cît despre dreptate, doar acestora le-o împărţea. Numai iată că, într-o zi, i se spune:

17

— Nu e prea bine cum faceţi şi ce faceţi ! Aţi uitat oare legămîntul pe care l-aţi atîrnat pe perete ?

Lacomul de-navuţire, clipind din ochi, răspunse :

— Cum să uit, măi omule ? În tot ce fac, legămîntul scris mi-e călăuză ! Aşa că vezi, nu am primit niciodată doar un singur ban mită şi nici doar o singură vorbă părtinitoare n-am ascultat !

18

Mai marele peste latrină

Oricît de ruşinos vi s-ar părea, dar un mandarin lacom fără pereche, nu pierdea niciodată un prilej din care să nu-şi facă un cîştig. La nevoie, ştia să stoarcă chiar apă din piatră seacă. Într-o zi, un prieten i se adresă în glumă:

— După cum te ştiu, numai dacă vei fi pus mai marele peste latrină, te vei lecui de slăbiciunea pe care o ai în faţa banilor. Acolo, n-ai să mai poţi trage nici un folos.

— Greşeşti, prietene ! Dacă voi fi ales mai marele peste latrină, n-aş da voie nimănui să intre fără să-mi plătească. Iar pe cei care n-ar avea nevoie, i-aş sili eu să intre ! Şi-apoi, ia gîndeşte-te, care muritor de pe lumea asta n-are nevoie din cînd în cînd, să intre într-un asemenea loc ? Eh, şi atunci, ce părere ai, nu-mi va spori oare averea ?

19

Judecata tulbure

Un supus ce nu vedea bine se ciocni de un trecător pe stradă. Supărat, acesta îi ceru socoteală. Pînă la urmă, negăsind cale de împăcare, se duse la cîrmuire, rugîndu-l pe dregător să judece de partea cui stă dreptatea. Acesta îl întrebă pe vinovat :

— De ce te-ai ciocnit de trecătorul paşnic ?

— Să trăiţi domnia voastră, dar eu nu văd bine. Acesta este adevărul curat.

— Neobrăzare ! îi răspunse dregătorul. Văd că în ochii tăi albul e alb şi negrul, negru ! Cum dar zici că nu vezi bine ? Bag de seamă că eşti un mare mincinos ! Asta-i limpede !

Atunci, năpăstuitul i se adresă :

— În ochii domniei voastre totul pare limpede, dar se pare că judecata domniei tale este tulbure.

20

Socoteala

Ţinutul Nanyang a fost rău bîntuit de urgii. Amărîţi, locuitorii au ales dintre ei pe cel care era mai în vîrstă spre a se înfăţişa dregătorului ca trimis şi să-i ceară să mai reducă din dările cu care i-a împovărat. Dar de cum îl văzu pe moşneag, stăpînul îl întrebă oţărît :

— Ce recoltă aveţi la grîu ?

— Cam trei părţi din cea pe care o aveam în anii obişnuiţi.

— La bumbac ?

— Vreo două părţi.

— Dar la orez ?

— Cam tot aşa, ca la bumbac.

— Cîrmuitorul, înfuriindu-se, bătu cu pumnul în masă şi strigă :

— Ieşi afară, nemernicule ! De vreme ce aveţi şapte părţi de recoltă, mai îndrăzneşti a mi te plînge ?

Şi mai vrei să vă uşurez şi dările ?!
Moşneagul îndrăzni să-l înfrunte :
— Domnia voastră, ce v-am spus eu e curatul adevăr, pentru că în cei o sută cincizeci de ani pe care i-am trăit, nu mi-a fost dat să văd o asemenea urgie.
Dregătorul, scos din fire, se răsti la el urlînd :
— Gura ! Pe cine crezi tu că poţi să păcăleşti, ticălosule ?! Cum poţi să spui că ai o sută cincizeci de ani ?
Moşul, cu glas aşezat, îi răspunse :
— Apoi, domnia-ta, dacă-i vorba să le adunăm, iacă, eu am şaptezeci, feciorul meu
21
cel mare patruzeci şi cinci, iar cel mic treizeci şi cinci. Toate la un loc nu fac o sută cincizeci ? explică el, şi în timp ce vorbea, făcea numărătoarea pe degete.
— Cine a mai văzut o asemenea socoteală cînd e vorba de vîrstă ? se miră cîrmuitorul.
— Dar cine a mai văzut o asemenea socoteală cînd e vorba de recoltă ? i-o întoarse moşneagul.
22

Nătărăul

La cîrma unui ţinut a fost o dată un diriguitor prost, nevoie mare ! La judecarea plîngerilor, încurca mereu adevărul cu neadevărul, iar din alb, negru făcea ! Locuitorii cătrăniţi îl numeau ”nătărăul". I-au ticluit chiar şi nişte stihuri care sunau cam aşa :
”Eşti un lampion din piele de bou în negru vopsit,
Eşti un gîndac de al toamnei vînt lovit,
Eşti un tigru alb pe un zid vărgat,
Eşti un dragon mîzgălit pe un sul afumat.
În zadar baţi cu vîna ta într-o tobă de lut,
S-a întunecat şi cerul de asprul tău cnut !
Nu ştii alege nici neghina de grîu,
Nici valul lacului de cel de pîrîu,
Eşti duhul răului din ăst ţinut amărît,
Căci n-ai nici minte , nici cap ci doar rît !
Dar nici că-ţi pasă, De obida noastră."
Stihurile au fost lipite peste tot în oraş, şi se înţelege, chiar şi pe poarta dregătoriei.
Văzîndu-le, cel cu pricina, furios, chemă numaidecît pe slujbaşii săi cărora le tună şi le fulgeră :
— Toată lumea din oraş vorbeşte de un mare nătărău, şi voi ce păziţi, de ce nu-l prindeţi ? Trei zile vă dau să-mi aduceţi în faţă nu unul, ci trei nătărăi. Dar de nu-mi veţi împlini porunca, apoi să ştiţi că patruzeci de lovituri de bici vă aşteaptă pe fiecare !
23
Slujbaşii, îngroziţi de o aşa poruncă, n-avură îndrăzneala să crîcnească.
Trei zile la rînd stătură de strajă la poarta oraşului, dar nu deteră de nici un om care să pară mărginit la minte.
— Vai şi vai, se tînguiau ei, de cele patruzeci de bice, n-am scăpat !
Deodată însă, de departe văzură venind un călăreţ. Da' ce mai călăreţ şi ăsta ! În loc să stea în şa, ca tot omul, stătea şoldiu pe partea dinapoi a calului şi cu teamă parcă să nu cadă. Rîsu' lumii, nu alta.
îndreptîndu-se spre noul venit, îl întrebară de ce oare călărea în ăst fel. Călăreţul răspunse nemulţumit :
— Păi, n-aveţi ochi ? Ce-aveam să fac ? Căpăstrul ăsta afurisit e aşa de lung, că numai dacă stau pe coada calului, îl pot ţine ca lumea.
Auzind ei una ca asta, nu se mai îndoiră că au de-a face cu un nătărău şi pe dată îl şi înhăţară.
Nu mai adăstară mult, şi deodată văzură un om venind. Ăsta, ce-i drept, era pe jos şi nici cal n-avea. Avea în schimb o ditamai prăjină de bambus, lungă de vreo şapte stînjeni. Ajungînd la poarta oraşului, dădu să intre, dar pătrunde dacă poţi. Ţinînd el prăjina în sus, poarta era prea scundă. O învîrti atunci de-a curmezişul, dar ce să vezi, acu' poarta era prea îngustă. Aşa că pînă la urmă, omul sta în faţa porţii ca neghiobul.
— Şi ăsta e un mare nătărău ! îşi ziseră slujbaşii şi haţ, îl şi înşfăcară.
Înserîndu-se şi nemaiavînd răgaz să-l aştepte pe cel de-al treilea nătărău, bieţii slujitori se întoarseră la

dregătorie cu cei doi.
Măria sa diriguitorul îi aştepta, tolănit într-un jilţ şi după ce află cum se petrecuseră faptele, începu a-i mustra pe cei aduşi :
24
— Tu, călăreţule, eşti un mare nătărău ! Auzi vorbă că-i lung căpăstrul şi d-aia stăteai pe coapsa calului. Dar dacă ar fi fost şi mai lung, ce făceai ? Alergai pe jos în urma calului ? Trebuia să încaleci un al doilea cal şi atunci căpăstrul ar fi fost tocmai pe măsură. Iar tu, ăla cu prăjina de bambus, eşti şi mai netot. Ce dacă prăjina de bambus nu-ţi intra pe poarta arcuită a oraşului ? N-o puteai tăia în două ?
Auzind lămuritoarele vorbe ale dregătorului, supuşii ridicîndu-se din genunchi îi spuseră :
— L-am găsit şi pe cel de-al treilea nătărău !
— înhăţaţi-l !
Slujbaşii se uitară unul la altul încurcaţi şi apoi răspunseră :
— L-om înhăţa noi, dar mai întîi să ne vină un alt dregător...
25

Clevetirea

Dang Jin 1 stătea cît era ziulica de mare şi nu făcea nimic, dar urîtul îl potopea. Atunci supuşii lui se gîndiră că un hîtru de povestitor ar putea să i-l alunge. Şi găsindu-l pe omul potrivit, îl aduseră la curte. Primindu-l, Dang Jin îl întrebă :
— Ce ai de gînd să-mi povesteşti ?
— Mă rog frumos, dă-mi voie să-ţi povestesc despre generalul Han Xin [2], răspunse omul.
— Dă-l naibii de general şi mai du-te şi tu după el ! De faţă cu mine, eşti în stare

1 Dang Jin — general vestit din dinastia Somg de Nord (960—1127).
[2] Han Xin — general şi strateg cunoscut din istoria Chinei, care a trăit înaintea erei noastre, aproximativ cu 1000 de ani înaintea întîmplării.
26
să îndrugi cîte-n lună şi-n stele despre Han Xin ; iar dacă ai să i te înfăţişezi lui, de bună seamă că eu oi fi cel clevetit ! Piei dară din faţa mea ! Ba nu, stai ! Strajă, dă-i ăstui neruşinat patruzeci de lovituri de bici!
Bietul povestitor începu degrabă a se dezvinovăţii :
— Domnule general, dar ştiţi doar că Han Xin, de care vă pomeneam, a trăit demult, în timpul dinastiei Han de Vest 1...
— Ştiu, prostule, că a fost din dinastia Han, şi ăsta e norocul tău, că de era din dinastia noastră, unde-ţi stau picioarele ţi-ar fi stat acum şi capul !

1 Dinastia Han de Vest (206 î.e.n. — 25 e.n.).
27

Să nu le dai cheile !

Un mandarin a fost uns într-o zi cu rangul de jude al unei cetăţi de graniţă. Noul împuternicit era însă foarte fricos din fire şi, cînd a auzit că oştile duşmane au atacat cetatea, s-a ascuns numaidecît în odaia lui, de unde nici că a mai ieşit. Toate actele şi pravilele ce aşteptau să fie semnate de el i se strecurau de către un slujitor mai mărunt, printr-o ferestruică. Dar nu trecu mult şi iată, i se aduse vestea că vrăjmaşii au încălecat zidul cetăţii. Aflînd despre o atare năpastă, simţi cum i se muiară picioarele şi abia de mai putu să mai îngaime o poruncă dată servitorului, aceea de a zăvorî pe dinăuntru cu lacăte mari şi grele toate uşile din cetate. Apoi se tîrî pe brînci, aciuindu-se într-o ladă, de unde îi şopti omului de încredere :
— Acum, încuie şi lada asta şi păstrează bine toate cheile. Iar dacă duşmanii intră în curtea cetăţii, să nu le dai cheile nici în ruptul capului !
28

Cel căruia nu-i place linguşirea

Un mandarin din capitală urma să plece în provincie, într-o aşezare mai măruntă. Înainte de a porni la

drum s-a dus să-şi ia rămas bun de la dascălul său prea înţelept. Acesta îl sfătui :
— Bagă de seamă, nu e uşor să fii mandarin într-un loc atît de îndepărtat. Trebuie să chibzuieşti bine înainte de a spune sau de a face ceva.
— Fiţi liniştit, prea luminate, am şi pregătit o sută de căciuli înalte 1 ! Am cîteva pentru fiecare. Cui nu-i place o astfel de căciulă ? Făcînd aşa, socotesc că toată lumea va fi înţelegătoare cu mine.
Auzind una ca asta, dascălul se arătă supărat şi-i zise :
— Noi, oamenii de curte, urmaşi ai lui Confucius, se cuvine să fim cinstiţi şi drepţi. Dacă ceva e bun, noi sîntem cei ce o recunoaştem mai întîi, iar dacă ceva e în neregulă, tot noi ne spunem deschis părerea. Cum îţi îngădui aşadar să crezi că linguşirea poate ţine locul dreptăţii ?
învăţăcelul cu cugetul încărcat se grăbi atunci să spună :
— Da, da, am vorbit nesăbuit. Înţelepciunea voastră sînteţi un om cu mari şi alese simţăminte, aşa că nicicum nu vi se potriveşte o căciulă înaltă, dar oare se mai poate găsi în lumea largă un om de o asemenea noblеţe şi cu asemenea virtuţi ?

[1] în limba chineză, "a pune cuiva o căciulă înaltă" înseamnă a-l linguşi.

Dascălul, umflîndu-se în pene, dădu din cap, spunînd :
— Lucrurile stau întocmai precum zici.
Plecînd de la cinstitul şi dreptul său dascăl, mandarinul avu grijă să le spună prietenilor :
— Ei, aţi văzut cum din cele o sută de căciuli înalte, pe care le pregătisem, au rămas acum numai nouăzeci şi nouă ?

30

Locul cel mai răcoros

în toiul verii, căldură mare ! Cîţiva mandarini leneşi căutau un loc mai răcoros unde să poată sta la taifas. Unul din ei zise :
— Pe malul lacului din grădina Zham, trebuie să fie răcoare...
Un altul spuse :
— Cel mai nimerit loc se află în Templul lui Buddha.
Tocmai atunci însă, trecură pe lîngă ei cîţiva săteni. Auzindu-le vorbele, unul din ei, mai bătrîn, îndrăzni să intre-n vorbă :
— După umila mea părere, locul cel mai potrivit ar fi sala mare a Dregătoriei !
— De unde ştii tu asta ?
Cel întrebat răspunse cu înţelepciune :
— Apoi, prea cinstiţi domni, în întunecimea de acolo pe care nici sfîntul soare n-o poate străbate, cum să nu fie mai răcoare ?

31

Lungi mai sînt primii doi ani!

Ales pe trei ani dregător al unui ţinut, Guo Ming, după ce luă în primire cîrmuirea, întrebă pe un slujbaş :
— Ia spune-mi, cum au cîrmuit cei dinaintea mea ?
— Apoi... domnia voastră, să vedeţi : în anul cel dintîi au fost drepţi ; în al doilea an, pe jumătate ca mai înainte ; apoi cînd au intrat în cel de-al treilea an, ce să vă mai spun, au stors şi vlaga din noi.
Auzind toate acestea, Guo Ming nu-şi putu stăpîni oftatul :
— Vai de mine şi de mine, lungi mai sînt primii doi ani.

32

Să se facă ţăndări farfuria !

La alegerea sa ca dregător, un mandarin jură în faţa tuturor :
— Am să fiu un dregător cinstit şi n-am să primesc niciodată mită. Dacă ar fi să păcătuiesc cu mîna dreaptă, să mi se usuce mîna dreaptă ! Şi tot aşa, de-oi păcătui cu stînga, stînga să mi se usuce !
Nu peste multă vreme însă, iată că începură să i se înfăţişeze mulţi bogătaşi gata să-l mituiască şi încă nu cu orice fel de bani ci cu arginţi sunători. Cuprins de lăcomie, tare mult ar fi vrut să-i primească,

dar de frică să nu fie osîndit de zei, pentru încălcarea jurămîntului, se tot frămînta cum să facă, pofta să-şi potolească, dar nici zeii să nu-l urgisească.
— Ce-ar fi, îşi zise el într-o zi nemaiputînd să se stăpînească, să aşez o farfurie pe masă şi cînd are să vină careva cu arginţi, l-oi pofti să-i pună în farfurie. Apoi oi porunci unui servitor s-o ducă la mine acasă. Astfel rămîn credincios jurămîntului. Mai întîi pentru că n-am primit bani, ci... arginţi. Şi apoi nu i-am luat nici cu mîna dreaptă nici cu cea stîngă. Iar dacă zeii or prinde de veste, să se facă ţăndări farfuria !
33

Tocmeala
Un mandarin avînd nevoie mare de galbeni, chemă la curtea sa un zaraf căruia îi ceru doi ding 1, şi, primindu-i pe dată, îl întrebă :
— La ce preţ mi-i vinzi ?
— În prăvălie, pentru cei de rînd socotesc un ding la două mii de bănuţi. Dar Domniei voastre vi-l preţuiesc la jumătate.
Mandarinul, bucuros, îi porunci slujitorului său :
— Dacă-i aşa, dă-i înapoi un ding !
— Zaraful însă, nu plecă. Aştepta.
— De ce nu pleci, că doar ţi-am plătit dingul ?! se miră mandarinul.
— Cînd l-aţi plătit ? îngăimă păgubitul.

[1] Ding — bucată de aur sau argint, folosită ca monedă în China veche.
34
Mandarinul supărat, tună :
— Eşti un om necinstit ! Nu mi-ai spus tu oare, că-mi vinzi aurul la jumătate de preţ ? Şi nu ţi-am dat adineaori un ding de aur înapoi ? Ai obraz să nu recunoşti ?! Hei, gardă, izgoneşte-l pe acest ticălos !
35

...lăsate din moşi-strămoşi
în ziua alegerii lui Xu Ming ca dregător, o mulţime de locuitori veniră să-l întîmpine. Un moşneag din gloată începu a striga, iar ceilalţi îi ţinură isonul :
— Tot norodul să se bucure de astă mare sărbătoare,
— căci a apus steaua răufăcătoare
— şi-a răsărit cea binefăcătoare !
Vorbele acestea îi merseră drept la inimă noului dregător şi, bucurîndu-se peste fire, întrebă :
— Cine a meşterit aşa stihuri frumoase ?
— Şi... tot într-un glas, locuitorii îi răspunseră :
— Să ştiţi Domnia voastră, că ele sînt lăsate din moşi-strămoşi. Aşa le zicem ori de cîte ori ne vine un nou cîrmuitor. Cînd o să plecaţi din slujbă peste cîţiva ani, şi altul are să vă ia locul, tot aşa vom striga.
36

Porunciţi lunii să nu mai lumineze...
Un dregător lacom de înavuţire se frămînta cît era ziulica de mare, tot gîndindu-se să stoarcă cît mai mulţi bani de la popor. Şi iată ce poruncă dădu printr-un zapis : "Oricine va aprinde noaptea lampa, are să trebuiască a plăti dare !" Temîndu-se însă, ca nu cumva locuitorii să-şi facă lumină cu vreascuri, mai porunci paznicilor să nu îngăduie nimănui să intre cu vreascuri în cetate.
Bătrînul Zi Shou, un moşneag înţelept, neputînd îndura atîta ticăloşie, îndrăzni să-l înfrunte :
— Cred că porunca Domniei voastre nu este încă destul de aprigă. Dacă-i vorba de atîta oprelişte, ar trebui să porunciţi mai întîi lunii să nu mai lumineze. Atunci, într-adevăr dările or curge gîrlă.
37

Zeul ţintei

în timpul unei bătălii o căpetenie de oşti, ţintaş lipsit de iscusinţă, era gata-gata să fie înfrînt de duşmani. Dar ca prin minune, în văzduh apăru o oaste cerească care îi învinse pe vrăjmaşi cît ai bate din palme şi atunci oştirea căpitanului nu numai că scăpă teafără, dar pasămite ieşi chiar învingătoare. Căpetenia, plecîndu-se în genunchi în faţa mai marelui oştilor cereşti, zise :
— Îndrăznesc să vă întreb, cine sînteţi de-mi veniraţi în ajutor ?
Din slava unui nor, răspunsul pogorî pe dată :
— Sînt zeul ţintei.
— Şi cum v-aş putea mulţumi ?
— N-ai pentru ce te osteni. Eu ţi-am rămas dator pentru că niciodată săgeţile tale nu m-au nimerit.
38

Vinul cel dătător de viaţă

într-o zi pe vremea cînd Wudi din dinastia Han [1] cîrmuia Marea Chină, veni la el cineva care-i aduse în dar un ulcior cu vin. Aducătorul îi zise că dacă are să bea din acest vin, o să intre în lumea celor nemuritori.
Dong Fangshuo, vestit sfetnic al curţii, aflat tocmai atunci în preajma împăratului, smulse ulciorul din mîna omului şi fără să scoată o vorbă începu să bea din el pînă-l goli. Ce să mai vorbim, asemenea faptă necuviincioasă l-a scos din sărite pe împărat, care dădu numaidecît poruncă să fie pedepsit sfetnicul cel neobrăzat. Dong Fangshuo,

[1] Wudi — cel de-al şaselea împărat din dinastia Han (206 î.e.n. — 220 e.n.), care a domnit între anii 140 î.e.n. şi 88 î.e.n.
39
căzu în genunchi în faţa Măriei sale, şi îi spuse liniştit :
— Preamărite şi prealuminate stăpîn, dacă îmi hotărîţi moartea, ca slujitor al Domniei voastre, o primesc cu dragă inimă, dar mai întîi vă rog să judecaţi. Dacă vinul este precum s-a spus, atunci nu mă veţi putea omorî. Iar dacă izbutiţi să mă omorîţi, atunci vinul nu este dătător de viaţă veşnică precum s-a spus şi se va săvîrşi o moarte nevinovată.
Auzind acestea, împăratul n-avu ce face şi-l iertă pe înţeleptul Dong Fangshuo.
40

Cine ştie a linguşi are trecere aci!

Se povesteşte din bătrîni că, într-o zi, Tartorul îşi trimise dracii în lumea largă, spre a-i prinde pe linguşitori. înainte să-i sloboadă din iad, le zise :
— Linguşirile au darul să-i ameţească pe oameni şi să-i ispitească la fapte rele. Pe toţi linguşitorii să mi-i aduceţi degrabă.
Nu trecu mult şi unul dintre trimişi se şi întoarse cu un linguşitor. Mirat, Tartorul întrebă :
— Cum, aşa de iute ? Nu cumva ai pus gheara pe vreun om cinstit ?
Diavolul răspunse :
— N-am greşit, întunecimea ta, din ăştia găseşti cîtă frunză şi iarbă. Abia am ieşit pe poartă că m-am şi întîlnit cu unul.
— Fie, încuviinţă Tartorul, am să-l judec pe dată şi dacă într-adevăr e unul din cei căutaţi, voi porunci să fie zvîrlit în cazanul cel mare cu smoală încinsă.
Dar nici n-apucă să sfîrşească bine vorba, că trase un ”vînt" de se zgîlţîi şi poarta iadului. Linguşitorul se prăvăli în genunchi şi astfel îi grăi :
— Vîntul tras de Măria ta, e o minunăţie ! După sunet pare un cîntec pe corzi de liră, iar cînd îl adulmeci, nici orhideea nu-l întrece.
Vorbele merseră drept la inima Tartorului, care le socoti pline de bună cuviinţă, iar linguşitorul se văzu desferecat din lanţuri şi ospătat, în timp ce trimisul iadului fu aspru pedepsit. Un alt diavol a fost ales să-l însoţească pînă la sala de ospeţie. Scîrbos
41
mai arăta dracul acela cu cap de bivol. Linguşitorul îi ticlui şi lui pe dată, măgulitoare vorbe :
— Vai ce măreaţă înfăţişare aveţi ! Coarnele încovoiate seamănă cu ale Craiului Nou, iar ochii vă strălucesc aidoma stelelor de dincolo de mare ! Aş putea chiar să jur, că după cum arătaţi, o să ajungeţi negreşit Talpa Iadului !
42

Ascultîndu-i sforăitoarele laude, diavolul se învioră şi, trăgîndu-l de braţ pe linguşitor, îi zise :
— Mai e timp pînă la ospăţul cel mare. Aşa că hai, rogu-te, şi te abate un pic la mine, să te cinstesc şi eu cu niscaiva bunătăţi drept răsplată pentru frumoasele cuvinte care mi-au mers drept la inimă.
43

DESPRE BOIERI

45

Porcul de Heyang !

Su Dongpo [1] era un reputat poet din dinastia Song [2]. într-o zi, cînd tocmai se gîndea să pregătească în cinstea prietenilor săi de breaslă un ospăţ, află că la Heyang se găsesc de vînzare cei mai buni porci de pe lume — vestiţi pentru carnea lor fragedă. Aşa că, nu pregetă şi îşi trimise degrabă slujitorul la Heyang să cumpere un porc. Dar de unde să ştie că slujitorul său era un mare beţivan? Acesta, după ce cumpără porcul, la întoarcerea spre casă, intră într-o cîrciumă şi bău zdravăn pînă ce se îmbătă de nu mai ştiu de sine, aşa că blestematul de porc fugi. Cînd păcătosul se trezi, ia porcul de unde nu-i ! Oftînd a pagubă, se reîntoarse acasă şi cumpără un altul, din vecinătatea casei stăpînului.
Su Dongpo, bucuros din cale-afară că i s-a adus porcul de Heyang, hotărî ziua ospăţului şi porni a-şi vesti fîrtaţii că-i aşteaptă la masă.
Ospăţul fu mare şi bogat şi toată lumea adunată, nu conteni să laude bucatele şi mai cu seamă dulceaţa cărnii ”porcului de Heyang", căruia nu degeaba i s-a răspîndit faima. Ei, dar cînd benchetuiala era în toi, la poarta lui Su Dongpo bătură nişte oameni aducîndu-i... porcul pierdut ! Mirat din cale afară, poetul îşi chemă îndată slujitorul şi-l

[1] Su Dongpo (1037—1101) — om de litere, poet, pictor şi caligraf chinez.
2 Dinastia Song (960—1279).
46
pofti să lămurească ”povestea porcului". Beţivanul nu avu încotro şi mărturisi tot adevărul. Auzind una ca asta, Su Dongpo rămase fără grai, ca să nu mai vorbim de înalţii oaspeţi care plecară bombănind :
— Atîta osteneală şi atîtea pregătiri pentru un porc oarecare...
47

Examenul sau naşterea ?

A fost odată un învăţăcel care jinduia la un post însemnat. Dar cum nu avea un zapis la mînă, nu putea să capete postul, iar zapisul se dobîndea cu truda minţii.
An de an învăţăcelul se înfăţişa în ziua sorocită înaintea marilor dascăli, dar cum se ducea, tot aşa se şi întorcea.
La examen nu trecea şi era amărît din cale-afară. Văzîndu-l cît de tare se omora cu firea, nevasta, care tocmai scăpase de chinurile unei naşteri, şi era în lăuzie, îl întrebă :
— Dar ce se întîmplă bărbate, d-apoi să fie mai greu un afurisit de examen decît o naştere ?
— Cum să nu fie femeie ? Pîntecul tău era plin, iar capul meu... gol.
48

Nici un bănuţ mai mult

A fost odată un mare bogătaş care era din cale-afară de hapsîn. într-o zi, se duse să-şi vadă un prieten. Dar prietenul locuia departe, şi mai trebuia să treacă şi un rîu. Iar cînd ajunse pe malul rîului, se dezlănţui dinspre munte un puhoi de apă. Nu se îndură să plătească taxa de trecere peste pod, aşa că o luă de-a dreptul prin apa ce se umfla mereu. Ajuns în mijlocul albiei, fu luat de şuvoi şi dus departe la vale. Fiul lui aflat la mal, văzîndu-şi tatăl pradă înecului, se grăbi să caute un ajutor. Găsi omul.
— E prăpăd mare, să te arunci în puhoiul ăsta, nu-i uşor. Dar dacă îmi dai un qian 1 de arginţi, m-aş încumeta să-l scap, îi zise acesta.
49
Băiatul, învăţat de părintele lui să nu arunce banul pe gîrlă, nu vru să plătească decît cinci feni [2] de arginţi şi nici o leţcaie mai mult. începu tocmeala. în acest timp bogătaşul era gata-gata să se ducă la fund. Zbătîndu-se nevoie mare şi adunîndu-şi ultimele puteri ca să iasă la suprafaţă, îi strigă băiatului :

— Fiul tatii, numai cinci feni de arginţi, nici un bănuţ mai mult !

1,2 Un qian = 10 feni, (aproximativ 5 grame).
50

Cu bani peşin, nu pe *veresie*

Să vedeţi, acum tot despre un mare bogătaş şi un zgîrcit fără pereche este vorba. Iată-l bătrîn şi-n pragul morţii. înainte de a-şi da duhul nu vru nici în ruptul capului să închidă ochii. Atunci nevasta lui, care-l străjuia la căpătîi, îl întrebă, ce grijă mai are ? Bogătaşul, cu vocea stinsă, îi spuse :
— Toată viaţa am fost chivernisit, iar din averea agonisită n-am aruncat degeaba nici un bănuţ, şi-am încropit din greu o gospodărie. Tot aşa să faci şi tu ; după ce n-oi mai fi, să mă jupoi, şi pielea s-o vinzi tăbăcarului, carnea s-o dai măcelarului, iar oasele oloierului. De nu-mi făgăduieşti că vei îndeplini astea toate, apoi să ştii că nu pot muri cu inima împăcată.
Nevasta îi răspunse că o să facă precum doreşte. Abia atunci ochii i se închiseră. Dar nici n-apucă femeia să se mişte, că iată, bogătaşul se trezi din nou şi-o mai sfătui :
— Să mai ştii încă una de la mine, că ale oamenilor gînduri pe lumea asta, e greu să le ghiceşti ! Cele de care vorbirăm, bagă de seamă, să le dai cu bani peşin, şi nu pe veresie !
Apoi, a închis ochii, de astă dată cu adevărat şi pentru totdeauna.
51

Cu ochii la peşte

Un moşier sta la masă împreună cu cei doi fii ai săi. Fraţii, după ce îşi puseră fiecare orezul în blide, îşi întrebară tatăl :
— Ce mîncare avem, că doar n-om mînca orezul gol ?
Moşierul cel hapsîn, căci aşa era, le zise :
— Pe perete nu stă oare atîrnat un peşte sărat ? Uitaţi-vă o dată la peşte şi apoi înghiţiţi din orez.
Şi aşa tustrei începură prînzul. Deodată, mezinul strigă :
— Tată, tată, fratele meu s-a uitat de două ori mai mult decît mine la peşte !
Moşierul trînti beţigaşele pe masă şi cătrănit îi spuse celui pîrît:
— Nesătul mai eşti băiete ! Vezi să nu dea boala-n tine de atîta sărătură.
52

Să nu clevetească lumea

O boieroaică zgîrcită nevoie-mare, şi tot pe atît de hapsînă, nu-i dădea slujnicei niciodată să mănînce cît s-ar fi cuvenit, ţinînd-o mai mult flămîndă. într-o zi, boieroaica o văzu pe îngrijitoare că stătea cu faţa îndreptată spre vîntul dinspre apus şi, printre suspine tot trăgea aer în piept.
— Da' ce faci aici, fato ? o întrebă mirată.
— Ca o proastă ce sînt, mi-e mereu foame. Dar aşa, băgînd aer în mine, poate m-oi sătura şi nu mi-o mai sta gîndul numai la mîncare ci la cum să robotesc mai bine cît îi ziulica de mare.
Nespus de bucuroasă de cele auzite, boieroaica zise degrabă :
— Că bine te-ai mai gîndit ! Acum ţi-oi spune şi eu ceva : în cămară am un morman de frunze uscate. Mă gîndesc să-ţi cos din ele un veşmînt, că dacă de mîncare nu mai ai nevoie, ca să nu clevetească lumea că aş fi lipsită de inimă, să-ţi fac măcar un rînd de haine.
53

Veşminte alese

Într-o zi Zhou Ba trecu pe la prietenul său Wang Jiu. Abia intră că slujitorul acestuia şi apăru cu ceaiul. Ei, dar ce-i fu dat lui Zhou Ba să vadă ? Argatul era gol-puşcă, doar mijlocul îi era încins cu o sfoară, de care atîrnau în faţă şi-n spate, cîte-o ţiglă, să-i acopere locurile cele de ruşine.
Gazda, de cum îl văzu îl şi mustră :
— Păcătosule ce eşti ! Nu ştii că ne-a călcat pragul o prea luminată faţă ? Pleacă degrabă şi te schimbă!
Argatul se duse, ca să se-ntoarcă apoi primenit : în loc de ţigle îi atîrnau acum în faţă şi în spate cîte o frunză mare de lotus.

54
Atunci, Zhou Ba îi spuse lui Wang Jiu :
— Ce huzur e la curtea înălţimii tale ! Cum îşi mai schimbă slugile veşmintele ! Dar să ştii că în ăst fel, sărăcia te paşte !
— Fii pe pace ! Ştiu eu să-mi păzesc avutul. La hainele ăstuia e drept că nu-ncape chiverniseală. Cînd l-am tocmit i-am făgăduit să-l îmbrac. Cît despre mîncare, ne-am învoit să se descurce cum o şti. Aşa că, trebuie să mă îngrijesc de veşminte, că dacă nu-l îmbrac ca lumea, are să-şi ia tălpăşiţa din casa mea !
55

Degetul tău îl vreau !

Un moşier plin de pioşenie faţă de zeul Lii Dongbin [1], nu contenea să i se închine cît era ziulica de mare. Zeul, mişcat de evlavia ce i se arăta, pogorî într-o zi acasă la credincios şi arătîndu-i cu degetul un pietroi din curte, îl prefăcu cît ai clipi într-o bucată de aur, după care spuse:
— Asta ţi-o dăruiesc ţie !
— Nu-mi trebuie ! clătină din cap moşierul.
Crezînd că bogătaşului îi pare bucata de aur prea mică, Zeul preschimbă atunci în aur un bolovan mare. Dar nici de data asta moşierul nu vru să-l primească. Lii Dongbin, văzînd că omul are o inimă aşa de curată şi că dispreţuieşte într-un asemenea chip avuţia, se gîndi că ar putea să-l ajute să intre în lumea nemuritorilor. Aşa că îi zise :
— Am să te învăţ să dezlegi tainele drumului spre cer, mijlocindu-ţi intrarea la Zeul Suprem. Vrei ?
La aceste vorbe, moşierul nu pregetă să-i dea răspunsul :
— Nu, lasă cerul, degetul tău făcător de aur îl vreau !

[1] Zeul făcător de minuni, a cărui putere stătea în deget.
56

Un bou de înjugat

Trăia odată un moşier neştiutor de carte care se făcea mereu de rîsul lumii.
Într-o zi cînd tocmai avea oaspeţi şi stăteau la taifas, veni la el argatul unui gospodar din sat. Trimisul îi înmînă o scrisoare din partea stăpînului prin care acesta îl ruga să-i împrumute un bou pentru a-l înjuga la plug. Moşierul, de teamă să nu se dea de gol că nu cunoaşte buchiile, desfăcu scrisoarea şi, prefăcîndu-se că o citeşte, i se adresă trufaş argatului :
— Bine, bine, spune-i stăpînului să mă aştepte.
57

Mort de-acu o mie de ani

Un boier avea la curtea sa cîţiva slujbaşi. Aceştia căutau în fel şi chip să intre în voia stăpînului. Şi într-o bună zi, unul din ei îi spuse boierului :
— Azi-noapte am visat că Luminăţia voastră aţi trăit o mie de ani.
— Toată lumea spune că în lumea viselor, fericirea înseamnă nenorocire, iar viaţa înseamnă moarte. Aşa că visul tău ar putea să fie semnul unei mari nenorociri, zise boierul înspăimîntat.
Curteanul sări ca ars şi încercă s-o dreagă:
— Ptiu, ce gură păcătoasă am, zău că merit cîteva palme zdravene. Am vrut să spun Luminăţia voastră că-n vis eraţi mort de-acu o mie de ani!
58

"Mărinimosul"

Un om tare nevoiaş i se înfăţişă dregătorului cu o jalbă. Plîngerea era pornită împotriva moşierului din sat, care i-a necinstit cumnata, rămasă văduvă în urma morţii fratelui său mai mare. Dregătorul trimise pe dată după moşier, care, de cum veni, prinse a se dezvinovăţi :
— Eu sînt un om mărinimos, vestit în satele din împrejurimi. Eram prieten cu fratele mai mare al acestui coate-goale. Văzînd eu că nevasta prietenului meu a rămas văduvă, şi că nu putea să facă faţă greutăţilor vieţii, mă duceam din cînd în cînd s-o văd, dăruindu-i ba de unele, ba de altele. Ce să-mi închipui despre o atît de mîrşavă învinuire ?
Atunci dregătorul îi spuse celui cu plîngerea :

59
— Se vede că l-ai învinuit fără temei. N-am de gînd să te pedepsesc, dar pleacă de aici !
Iar moşierului îi zise :
— Bag de seamă că dumneata eşti într-adevăr un om cu inimă bună şi vrei să-i ajuţi şi pe alţii. Te rog poftește şi stai aici lîngă mine pînă îi judec şi pe ceilalţi, apoi om mai sta de vorbă.
A doua pricină spre judecare era a unui om ce se jeluia că nu-şi mai vedea banii daţi cu împrumut. Dar judecata părea a naibii de grea. Cel ce dăduse banii avea acu' nevoie de ei. Datornicul ar fi vrut să-i înapoieze, dar n-avea de unde. Ce era de făcut cu încurcătura asta ? După ce se gîndi un pic, hotărî :
— Este chiar aici de faţă un om mărinimos. Cu ajutorul lui, 'om împăca amîndouă părţile.
Mărinimosule, îndură-te şi mai săvîrşeşte o faptă bună : plăteşte dumneata datoria !
Strîns cu uşa, mărinimosul n-avu ce face şi înapoie el banii.
A treia pricină privea un părinte care se plîngea că fiul său nu-şi îndeplinea aşa cum se cuvine datoria faţă de el. Dregătorul îl întrebă pe bătrîn :
— Da' unde ţi-e fiul ?
— A fugit de mult de-acasă ! răspunse omul.
Dregătorul ridicînd glasul spuse :
— Unui astfel de fiu, lipsit de obraz, patruzeci de bice i s-ar cuveni. Dar fiindcă fiul lipseşte, nu avem cum să-l pedepsim, iar dacă-l lăsăm nepedepsit, se cheamă că facem o nedreptate acestui bătrîn şi s-ar putea ca omul să se prăpădească de necaz. Cel mai nimerit ar fi să facem aşa :
— mărinimosule, ia mai fă tu o faptă bună şi primeşte
60
în locul fiului aceluia nerod, cele patruzeci de bice.
Necinstitul căzu atunci în genunchi şi zise :
— Cum se poate să primesc eu loviturile în locul altuia ?
Dregătorul însă nu-l lăsă să răsufle :
— Lasă, e şi ăsta un lucru bun.
Şi porunci pe dată slujitorilor să-l snopească în bătăi.
Ridicîndu-se de pe scaun, judecătorul întrebă batjocoritor :
— Ei, mărinimosule, vrei să mai faci şi alte fapte bune ? Să ştii că mai am un morman de plîngeri care aşteaptă să fie judecate !
Cel snopit în bătăi, abia mai putu îngîna :
— Nu mai cutez, aşa că rog pe Domnia voastră să-mi dea iertare.
61

Fără să calce pămîntul

Unui boier îi veni aşa nitam, nisam, să înveţe şi el să lucreze pămîntul. S-a dus aşadar pe ogoare şi, minunîndu-se de frumuseţea lanurilor care se întindeau cît vedeai cu ochii, îi întrebă pe ţărani :
— Cum pot oare semănăturile astea să arate aşa de mîndre ?
Ţăranii răspunseră :
— Iaca, se ară pămîntul, se gunoieşte, apoi se aruncă sămînţa. Asta-i tot.
întors acasă, boierul se puse pe treabă. Ară mai întîi pămîntul, dar înainte de a arunca sămînţa, se gîndi cum să facă să nu bătătorească arătura. îi trebui multă cugetare, dar pînă la urmă găsi. Chemă patru argaţi, cărora le ceru să aducă de-ndată un pat, în care se urcă şi le dădu poruncă, să-l poarte pe umeri de-a lungul şi de-a latul brazdelor. Şi aşa tolănit, porni semănatul. Pe cînd împrăştia de zor seminţele, se înfoia în pene zicîndu-şi : unde se mai află pe lume un deştept ca mine, să semene fără să calce pămîntul ?
62

Minte bună, lene mare

Un mare bogătaş avea un fiu socotit a fi slab de minte, despre care se spunea că nu ştia să facă nimic. Din grija părintelui însă, toate cele de trebuinţă nu-i lipseau. Şi veni ziua cînd bogătaşul împlinea cincizeci de ani, iar fiul treizeci. La ospăţ, fu poftit şi un vrăjitor ca să le prevestească sorocul vieţii. Cititorul în stele îi prezise tatălui că are să trăiască optzeci de ani, iar fiului şaizeci şi doi. Auzind una ca asta, tînărul începu să plîngă în hohote şi spuse :

— Dacă tatăl meu nu va trăi decît optzeci de ani, iar eu şaizeci şi doi, cine are să-mi mai poarte grija ultimilor doi ani ?
Atunci cel care citea în stele nu se putu abţine să nu-i zică :
— Ei, băiete, văd că ştii să socoteşti destul de bine, prin urmare la tine mintea-i bună, dar lenea-i mare !

Numai catul al treilea

Un bogătaş prost şi încăpăţînat, văzînd că alţii de seama lui au case cu cîte trei caturi, nu-şi mai găsi locul, de ciudă şi pizmă. Zor-nevoie, vroia şi el una la fel. A chemat zidarii, care s-au pus numaidecît pe treabă, săpînd pămîntul şi bătînd temelia. Uitîndu-se la ei, bogătaşul tare se mai miră.
— Ce faceţi aici ? îi întrebă aşadar.
Zidarii îi răspunseră :
— La porunca dumneavoastră, vă zidim casa.
— Ce rost are să mai bateţi temelia, de vreme ce ne-am înţeles să-mi ziditi o casă cu trei caturi ?
Zidarii, uitîndu-se unii la alţii, prinseră să-i spună :
— Păi, clădirile, fie ele cît de înalte, trebuie să fie zidite de jos în sus. Fără catul întîi şi al doilea, cum să-l ridici pe cel de-al treilea ?
Bogătaşul însă nici nu vru să asculte şi le aruncă furios :
— Lăsaţi prostiile ! N-am nevoie decît de catul al treilea ! Să nu cumva să vă apucaţi să le ziditi şi pe celelalte două !

Firul de iarbă fermecat

Într-o zi, cineva dete unui moşier zgîrcit şi prost un fir de iarbă, spunîndu-i în bătaie de joc că ori de cîte ori vrea să se facă nevăzut, să ţină firul de iarbă între două degete. Dînd crezare acestei gogomănii, moşierul luă cu el firul de iarbă şi se duse în tîrg. Şi cum mergea el aşa, iată că văzu pe taraba unui neguţător o grămadă de bani. Se apropie atunci fără pic de ruşine şi tăbărî asupra lor, dar cînd dădu să plece, fu înhăţat de negustor şi bătut măr. Sudălmile şi pumnii nu mai conteneau, iar netotul de boier, cu firul de iarbă între degete, o ţinea una şi bună :
— N-ai decît să dai cît pofteşti, de bine ce tot nu mă vezi !

Nesătulul

Un zgîrcit de jupîn îşi zorea argatul, cît era ziulica de mare, să-i robotească, dar de mîncare nu-i prea dădea. Veni însă vremea să facă un drum lung şi se gîndi să-l ia şi pe argat. Sluga se încumetă să-l întrebe :
— Dacă mi-o fi foame pe drum, ce-am să mănînc ?
Auzind asemenea întrebare, căută o frînghie şi o pană de lemn şi-apoi îi răspunse :
— Cu aste două lucruri la noi, nu te îngriji, n-are să-ţi fie foame !
Şi fără să mai zăbovească porniră la drum. Da' după ce soarele se înălţă de amiază, argatul spuse :
— Mi-e foame !
Stăpînul scoase pe loc frînghia şi-i legă burta, zicîndu-i :
— Uite aşa o să-ţi treacă foamea !
Spre înserat, argatul dădu iar glas :
— Mi-e foame !
Jupînul îi vîrî şi pana de lemn între frînghie şi burtă, înţepenind-o bine cu o piatră găsită pe marginea drumului.
— Ei, ce zici ? Te-am scăpat de foame ?
Merseră ce mai merseră, pînă se ridică blînda lună, şi-atunci amărîtul de argat începu iar a se văita :
— Mi-e foame !
Supărat nevoie-mare, zgîrcitul îi dezlegă frînghia, luă pana şi se răsti la el :

— Nesătulule, mă lipsesc de tine, numai la mîncare-ţi stă gîndul ! Piei din faţa mea !
66

Ia să-mi fac şi eu de cap

Fu Shang era pe cît de bogat, tot pe atît şi de zgîrcit. Mîncare aleasă ? Ferit-a Domnul ! Orez şi soia cît era săptămîna de mare ! Ca să ţină mai mult, punea boabele de soia în saramură, apoi, scoţîndu-le, le prăjea, şi astfel le păstra într-o sticlă. La prînz, prindea cu beţigaşele doar cîteva pe care le amesteca cu orez, iar totul era pe număratelea şi cu măsură !
într-o zi, la vremea amiezii, iată că veni cineva din afară şi-l vesti că fiul său benchetuieşte într-o cîrciumă, la o masă plină cu bucate alese ! Fu Shang să moară de necaz şi nimic mai mult !
Ocărîndu-şi feciorul, zise cu obidă :
— Ia-n te uită, măi, pentru cine agonisesc eu şi-mi trag de la gură ? Apoi, dacă-i aşa, ia să-mi fac şi eu de cap !
Şi răsturnînd sticla, înfulecă toate boabele de soia.
67

în viaţa de apoi !

Han Liu era un bogătaş cum nu se poate mai zgîrcit, de altfel ca mai toţi cei de teapa lui. Bunăoară, n-a poftit nicicînd pe nimeni la masă. Dar într-o zi, un vecin avînd praznic cu lume multă, îl rugă să-i închirieze casa pentru ospăţ, plătindu-i după învoială. Han Liu încuviinţă de dragul banilor. Sătenii miraţi de forfota şi pregătirile de ospăţ din casa lui Han, îl întrebară pe servitorul acestuia :
— Cum de se îndură stăpînul tău să-şi deschidă baierele pungii şi porţile casei ?
Slujitorul le spuse cum stăteau lucrurile şi adăugă :
— Dacă vreţi să-l vedeţi pe stăpînul meu ospătînd pe cineva, atunci vă poftesc să-i călcaţi pragul în viaţa de apoi !
Bogătaşul, aflîndu-se prin preajmă, îi auzi vorbele şi, furios îi trase o palmă, ocărîndu-l:
— Cum de ţi-ai îngăduit să-i pofteşti în numele meu ?
68

O *cupă de ginseng*

într-o bună zi, un domnişor din aceia care se trăgeau dintr-o familie putred de bogată, plecă pe uliţă hai-hui. Abia ieşit, dete cu ochii de un biet om, împovărat de o cobiliţă de care atîrnau două panere mari. Mergea anevoie sărmanul, clătinîndu-se, pînă ce căzu grămadă. Domnişorul, văzîndu-l, îl întrebă pe un sătean :
— Ce să aibă omul ăsta ?
— Pesemne că n-a mîncat nimic toată ziulica, şi acum, răzbindu-l foamea, l-o fi luat cu ameţeală, îi răspunse acesta.
Atotştiutor cum se credea, domnişorul zise :
— Mare netot trebuie să fie ! Păi dacă n-avea chef să mănînce, să fi băut măcar o
69
cupă de ginseng [1]. Şi atunci să vezi ce ar mai fi ţinut la drum.

[1] *Ginseng* sau "rădăcina vieţii", o plantă medicinală preţioasă, care creşte mai ales în partea de nord-est a Chinei, plantă din care se obţine un tonic renumit, dar care era inaccesibil celor săraci din cauza preţului.
70

Jilţ pe *broaşte-ţestoase*

Dan Jia era odrasla unui neam de bogătaşi. Leneş şi pofticios cum era, şi-a irosit fără socoteală averea pe care i-au lăsat-o moştenire părinţii, nemairămînîndu-i decît două jilţuri de preţ.
Într-o zi, trecu pe la poarta sa un negustor, care avea de vînzare broaşte-ţestoase. Dan Jia pofti la o supă de broască-ţestoasă, dar nu avea nici o leţcaie. Frămîntîndu-şi mintea, hotărî să-i ofere negustorului un jilţ în schimbul a două broaşte-ţestoase. Negustorul primi şi, după ce luă jilţul, îl şi vîndu pe loc vecinului lui Dan Jia. Acesta, lacom din fire, ştiind că risipitorului îi mai rămăsese un jilţ

în casă şi vrînd să pună mîna şi pe acela, ca să aibă pereche, îl îndemnă pe negustor să-l mai ademenească pe pofticios spre a-i lua şi celălalt jilţ. Auzind asta, Dan Jia bătu înciudat din picioare şi zise cu părere de rău :

— De ce nu spuseşi nene, mai devreme, că iacă, doar ce l-am tăiat ca să aţîţ focul, altfel cu ce era să-mi fierb supa ?

71

De unde se-aduce orezul ?

Un mare demnitar, ajuns la bătrîneţe, se bucura de cei trei nepoţi ai săi ; trăiau împreună în casa lor cea mare, şi aveau de toate. Bunătăţi fel de fel, dintre cele mai alese ce se găseau pe pămînt şi în mare, dar mîncarea cea mai plăcută de cei mici rămînea tot tradiţionalul orez.

într-o zi, bunicul lor, marele demnitar, îi întrebă :

— Chiar vă place aşa de mult orezul ?

— Daaa ! răspunseră într-un glas nepoţii.

— Da' ştiţi voi de unde se aduce ?

— Ştiu ! Orezul se aduce din oala cea mare din cămară, spuse primul nepot.

Bunicul rîse.

72

— Nu e adevărat. Orezul se aduce de la moară ! Se repezi al doilea nepot.

Marele demnitar rîse iar. Atunci, al treilea nepot îşi dădu şi el cu părerea :

— Prostii ! Am văzut cu ochii mei cum îl scot din barcă.

73

La ce putea folosi o carte

O dădacă îngrijea copilul unui mandarin. Pruncul însă era plîngăcios şi neascultător din cale-afară. Nu voia să doarmă şi urla neîncetat. Neavînd ce-i mai face, dădaca se duse să-i ceară mandarinului o carte.

— La ce să-ţi fie de folos cartea ? o întrebă acesta mirat.

Dădaca îi răspunse :

— Mărite domn, păi v-am văzut eu că de cum luaţi o carte în mînă, adormiţi buştean. Aşa că m-am gîndit să-i dau şi eu coconului o carte, c-o adormi şi el.

74

Domnişorul şi cartea

Un domnişor de neam ales se dovedi a fi un adevărat pierde-vară, şi de învăţătură nici că voia să ştie. Supărat, tatăl îi puse o carte-n mînă şi-l ferecă în odaie, poruncindu-i :

— Stai aici şi citeşte. Peste trei zile, ai să-nţelegi ce înseamnă o carte.

Trecînd cele trei zile, descuie uşa. Domnişorul, smerit, îi zise :

— Dragă tată, ai dreptate. După ce am adîncit trei zile buchiile cărţii acesteia, am aflat pînă la urmă un mare adevăr.

— Ei, ia să vedem, ce ştii ?

— Credeam dintotdeauna că slovele cărţii sînt scrise cu mîna, dar acum, pătrunzîndu-le în amănunt trei zile-n şir, am băgat de seamă că sînt tipărite...

75

Cum se scrie cuvîntul "Mie" ?

Un boier tocmi un dascăl care să-l înveţe pe feciorul său carte. De cum veni dascălul, domnişorul îl şi întrebă :

— Cum se scrie cuvîntul "unu" ?

Dascălul trase o liniuţă pe hîrtie.

— Dar cuvîntul "doi" ? îl întrebă acesta din nou.

Dascălul trase două liniuţe.

— Dar cuvîntul "trei" ?

Dascălul trase trei liniuţe. Domnişorul, bătîndu-se cu palma peste frunte, chiui :

— E lesne să înveţi ! Ce nevoie mai am de dascăl !

Şi dete fuga la taică-său să-i spună. Acesta, crezînd că odrasla prinsese din zbor învăţătura cărturarului, se

minună. Mulţumindu-i dascălului, îi zise că poate pleca, de vreme ce feciorul său era de-acum un om învăţat.

După cîteva zile, boierul vru să-l poftească pe prietenul său Mie la un ospăţ. Avea cine-i face de-acum scrisoarea. Dar domnişorul, trudi o jumătate de zi la ea şi tot n-o isprăvi. Nepricepînd de ce întîrzie atîta, boierul se duse în odaia fiului, şi mare-i fu mirarea cînd, pe podea, văzu întinse file peste file pline de liniuţe. Iar fiul nu contenea să tot tragă înainte cu pensula, bombănind :

— Hm, ce mai nume şi-a găsit şi prietenul tău Mie. Iaca, de o jumătate de zi mă tot chinui şi n-am isprăvit de scris nici jumătate din numele lui [1].

1 Apucase să tragă doar 500 de bețe.

DESPRE PROSTIME

Să-mi crească faima

Iată cum îşi dăscălea un moşier argatul :

— Cînd vorbeşti cu oamenii, nu pregeta să-mi lauzi frumuseţea şi bogăţia. În felul ăsta, are să-mi tot crească faima !

Argatul băgă la cap sfatul stăpînului, aşa că într-o zi, în timp ce mergea pe uliţă, se întîlni cu cîţiva săteni, care stăteau la poveşti şi se minunau cît de mare era templul cel nou. Argatul se opri şi el şi începu să strige în gura mare :

— Cum puteţi spune că templul acela prăpădit e mare, cînd casa stăpînului meu e şi mai mare ? !

Apoi, unul din cei de faţă mai spuse că întîlnise un porc nemaivăzut de mare. Argatul iarăşi sări de colo :

— Cum nemaivăzut de mare ? în casa stăpînului meu, pînă şi şoarecii sînt mai mari decît porcul ăla de care vorbeşti !

Un alt sătean, auzindu-i neroziile, spuse atunci cu tîlc :

— Ehe, da' burtă ca a bivolului, cine a mai văzut ?

Argatul răspunse fără să clipească :

— Stăpînul meu are o burtă cu mult mai mare decît a bivolului !

Şarpele pătrat

Un om a văzut în munţi un şarpe. Trebuie să vă spunem, însă că acestuia îi cam plăcea să facă din ţînţar armăsar, aşa că atunci cînd s-a întors în sat, s-a apucat să se laude în faţa cumetrilor :

— Maică, măiculiţă, ce şarpe uriaş am văzut ! Ştiţi voi cît de mare era ? Lung de aproape o sută de zhang *1* şi gros de vreo zece zhang.

Sătenii nu s-au arătat a-l crede. Atunci, lăudărosul o întoarse :

— Eh, dacă nu avea suta, da' de 90 tot era şi gros de vreo 10.

Oamenii nu-i dădeau nici acum crezare. Aşa că omul nostru tot scurta din lungimea şarpelui, făcîndu-l ba de 70, ba de 50, ba de 30 pînă la urmă. Cu toate acestea, cei de faţă rămîneau neîncrezători. De necaz, lăudărosul se grăbi atunci să spună :

— Bine. Dar barem că era lung de 10 zhang mă credeţi ?

Auzindu-l, oamenii au izbucnit în hohote de rîs :

— Măi, măi, mare minune, după cum spui, şarpele ăsta al tău se pare că era chiar pătrat...

1 Zhang — unitate chinezească de măsură pentru lungime egală cu aproximativ 3 metri.

Funia cu bucluc

Cîndva un om a încercat să fure un bou, dar prins asupra faptului, a fost pus în cătuşe şi tîrît pe cele uliţe, ca toată lumea să-l vadă. Printre cei aflaţi pe marginea drumului, un cunoscut de-al **lui** îl întrebă cu milă :

— Cu ce ai greşit de ai ajuns în starea asta?
— Nenorocul, prietene. Azi dimineaţă cînd mergeam pe stradă, văzui pe jos o frînghie. Mi-am zis că ar putea să-mi fie de folos, aşa că am ridicat-o...
— Ei, dar pentru atîta lucru n-aveau de ce să te pună în lanţuri.
— Ce-i drept, zise încătuşatul, numai că vezi, la celălalt capăt al funiei era legat un bou !

81

Dar pentru dar

Prietenul lui Kong Sun urma să se însoare. Aflînd vestea cea mare, holteiul se gîndi să-i trimită un dar de nuntă. Aşa că, luînd o bucăţică de argint, o înveli frumos şi i-o trimise cu următoarele rînduri : "La cununia ta, iată, îţi dăruiesc un li*ang 1* de argint. Acum însă vei primi jumătate, numai cinci *qian* [2]. Restul de cinci *qian* îţi voi rămîne dator". E foarte bine aşa, îşi mai spuse el şi se simţea tare mîndru de fapta prietenească pe care o săvîrşise ! Ei, dar iată că, nu peste multă vreme, îi veni şi lui Kong sorocul să se-nsoare. Prietenul făcu şi el întocmai, îi trimise la rîndul său în dar un plic. Desfăcîndu-l, găsi înăuntru o scrisorică cu următoarea lămurire : "De ziua nunţii tale, îţi trimit şi eu un li*ang* de argint, din care, foloseşte acum cei cinci *qian* pe care mi-i datorezi, iar restul de cinci *qian* îţi voi rămîne dator".

[1] Liang — unitate de măsură pentru greutate egală cu aproximativ 50 de grame.
2 Qian — unitate de măsură pentru greutate egală cu aproximativ 5 grame.

82

Arama pe faţă

Cîţiva oameni stăteau într-o odaie la taifas şi, unul din ei aducînd vorba de megieşul lor, spuse :
— Da, e un om cumsecade în mai toate cele, numai că e cam pripit şi-i sare ţandăra din te miri ce...
Se întîmplă însă, ca omul despre care se vorbea să treacă tocmai atunci prin faţa uşii şi cînd auzi cele spuse despre el, nu se putu stăpîni şi dintr-un singur picior, trînti uşa la pămînt, apoi năvăli înăuntru, îl înşfăcă pe cel ce şi-a dat cu părerea, gata, gata să-l ia la bătaie :
— E o minciună sfruntată ! Cînd m-ai văzut tu înfuriindu-mă? Şi de unde ai mai scos-o că mă supăr din te miri ce ?

83

îndreptarea cocoaşei

Un oarecare, ce-şi zicea doftor, se lăuda foarte, jurîndu-se că meşter ca el în vindecarea cocoaşei nu se mai găseşte nicăieri pe lume.

— Oricît ţi-ar fi de încovoiată spinarea, dacă îmi treci prin mînă, drept te fac ca lumînarea ! glăsuia el în gura mare pe toate uliţele.

Un biet cocoşat îi dădu crezare şi chiar se lăsă pe mîna lui. Doftorul, plin de voie bună, luă două scînduri. Una o puse pe podea, şi-l pofti pe cocoşat să se culce pe ea. Apoi aşeză cealaltă scîndură deasupra amărîtului, şi legă binişor totul cu o funie. Cocoşatul nu mai putu de durere, dar doftorul tot mai tare trăgea de funie. Pînă la urmă, omul începu să ţipe ca din gură de şarpe, însă doftorul nu-l băgă în seamă, ba chiar sări pe scîndură şi începu să ţopăie cu putere. Nu trecu mult şi ţipetele cocoşatului nu se mai auziră. Atunci, cei ce se aflau de faţă se aplecară spre el şi văzură cu spaimă că bietul om îşi dăduse duhul. Fără să se mai gîndească mult, supăraţi nevoie-mare, îl luară pe doftor la bătaie. Acesta însă, cît se poate de senin, le zise :
— Am vrut să mă ţin de cuvînt, şi să-l scap de cocoaşă. Dacă e viu sau mort, nu mă priveşte. Uitaţi-vă la spinarea lui să vedeţi că s-a îndreptat. De n-o fi aşa, mă puteţi omorî în bătaie !

84

Cinste negustorească

Un negustor de uliţă se silea să-şi strige de zor marfa.

— Hai la terciul proaspăt şi plăcut mirositor ! Cumpăraţi terciul !

Însă glasul lui suna dogit şi cam fără vlagă. Abia, abia că se auzea. Drept care fu întrebat de un

trecător :
— De ce nu strigi mai tare omule ?
Negustorul răspunse :
— Nu pot, că mi-e foame.
— Asta-i bună ! Păi de ce nu mănînci din terciul tău dacă ţi-e aşa foame ?
— Cum să mănînc dacă e stricat ? Nu-i destul că-s flămînd, vrei să mai fiu şi beteag !

Să *simtă şi vecinul !*

Un om se trezi într-o bună zi cu o bubă rea la picior. Vai, vai, se tînguia el. Şi parcă tot mai rău îl durea. S-a văitat el, cît s-a văitat, dar de durere n-a scăpat.
Ce s-a gîndit atunci ? A săpat o gaură mare în zid şi şi-a vîrît piciorul pînă dincolo. Întrebat ce vrea să însemne una ca asta, le răspunse cu o căutătură chinuită :
— N-o mai pot duce de unul singur, aşa că să simtă şi vecinul ce-i durerea...

O pereche de cizme

Doi fraţi s-au înţeles să-şi cumpere o pereche de cizme şi să le poarte cu rîndul, cînd unul, cînd celălalt. Dar după ce se văzu cu încălţări, prîslea uită de înţelegere şi cît era ziua de lungă, numai el le purta, nici prin gînd nu-i trecea să le lase şi fratelui mai mare. Acesta era, se înţelege, foarte nemulţumit, aşa că aştepta să se însereze, să adoarmă cel mic şi apoi să le ia el la purtat, tropotind prin odaie pînă la spartul zorilor.
Nu după multă vreme, cizmele s-au rupt. Atunci, fratele mai mic îi spuse celui mai mare :
— Hai să mai cumpărăm o nouă pereche de cizme.
Dar acesta, cătrănit, îi răspunse :
— Nu-mi mai trebuie cizme, vreau să dorm şi eu ca lumea !

...Prost mai sînt !

După ce Bao Qi şi-a tăiat cămila, încercă în fel şi chip s-o jupoaie, dar fiindcă nu avea cuţit ca lumea, începu a scotoci prin cele două odăi pentru o piatră de ascuţit. Nu-i şi nu-i ! Urcă în pod şi găsi ! Ascuţi aşadar cuţitul şi coborî bucuros. Dar nu după mult timp, cuţitul iar se toci, aşa că iar se duse în pod să-l ascută. Şi tot aşa urcă şi coborî scările pînă cînd, ostenit, se gîndi cum ar fi mai bine să facă.
— Măi, da' prost mai sînt ! Am să urc cămila în pod şi-o jupoi acolo !

Cele de-acasă sînt tot aşa

Un moşier grăbit să ajungă la o rudă a sa în ospeţie, nu mai ţinu seama că s-a încălţat cum s-a nimerit, aşa că pe la jumătatea drumului, se întrebă :
— Ce s-o fi întîmplat cu picioarele mele ? Cum de am unul mai scurt ?
— Picioarele tale n-au păţit nimic, îi zise un trecător, numai că cizmele sînt prost împerecheate.
Aplecîndu-se, moşierul văzu că într-adevăr, aşa era. Îşi pusese o cizmă cu talpă groasă, şi una cu talpă subţire, şi atunci porunci pe dată servitorului care îl însoţea să dea o fugă pînă acasă şi să-i aducă cizmele bune.
După un timp, servitorul se întoarse trăgîndu-şi sufletul, dar cu mîinile goale.
— Stăpîne, n-avea rost să ţi le mai aduc, cele de acasă sînt tot aşa.

Crengile care cresc în sus

Laviţele folosite la ţară aveau pe timpuri, picioarele cioplite din două ramuri îngemănate în formă de coarne. într-o zi, Qing văzu că picioarele de la laviţă s-au rupt şi atunci i-a poruncit slugii sale să plece în căutarea unor crengi gemene pentru a le pune în locul celor rupte. Argatul plecă dis-de-dimineaţă şi abia cînd amurgise, se întoarse, bălăngănindu-şi braţele goale. Stăpînul de cum îl văzu, îl şi mustră:

— Că prost mai eşti ! O zi întreagă ai umblat şi n-ai fost în stare să găseşti un picior de laviţă !
— Ei, stăpîne, nu-i chiar aşa, că doar am străbătut în lung şi în lat toată pădurea şi am văzut multe crengi gemene, numai că, să vezi drăcie, nici unele nu erau crescute în jos, cum ne sînt nouă de trebuinţă, toate cîte le văzui, creşteau în sus...
90

Sapa din lanuri...

Un plugar se întoarse de la cîmp, şi femeia lui, de cum îl văzu, îl şi întrebă :
— Unde ţi-e sapa ?
— Am ascuns-o între lanuri, răspunse el cu glas tare.
— Mai încet, măi omule ! Dacă te-ar auzi careva, nu ţi-ar lua-o oare ?
Şi îl îndemnă să se ducă degrabă pe cîmp să vadă de sapă.
Plugarul se duse, dar sapa nu mai era la locul ei. Veni într-un suflet acasă, şi în şoaptă îi zise nevestei la ureche :
— Bine-ai zis, sapa nu mai este...
91

Cu şase picioare alergăm mai repede !

Un slujbaş primi poruncă de la cîrmuire să ducă într-un loc anume în mare grabă nişte pravile. Cum pînă la locul unde trebuiau duse pravilele era drum lung, cîrmuitorul îi dete un cal. Dar slujbaşul nu-l încălecă, ci tot îi dădea bice de zor şi alerga pe lîngă el. Văzîndu-l ce face, unii, mai curioşi din fire, îl întrebară :
— Dacă ai în grijă nişte pravile şi trebuie să ajungi degrabă cu ele, atunci, măi omule, de ce nu încaleci ?
Gîfîind, acesta le răspunse :
— Păi, calul care are patru picioare nu aleargă oare mai repede decît omul, care n-are decît două ? Şi de le pui laolaltă, nu ajungi mai repede ?
92

Gura lumii

Wu San avea acasă un scaun foarte scund şi de fiecare dată cînd voia să se aşeze pe el, îi punea mai întîi cîte patru cărămizi sub picioare. De la o vreme, i se păru că treaba e destul de anevoioasă. Şi tot gîndindu-se el ce să facă şi cum să facă, îşi aminti deodată nişte vorbe rostite de unii :
— Doamne, că 'nalt îi rîndul de sus al casei !
'Nalt ? Aşa au zis ! Păi, asta-mi trebuie mie. Acolo am să-l mut !
Zis şi făcut. Numai că după ce urcă scaunul, el tot aşa rămase. Atunci se supără şi înjură de mama focului.
— Fir-ar ei afurisiţi să fie ! Să te mai iei după gura lor. Uite că nu saltă de fel.
Şi plin de furie, puse să i se dărîme frumuseţea de cat.
93

Căciula

în plină vară, Chou Ba, purta pe cap o căciulă de lînă. De atîta zăduf, sudoarea îi curgea pe obraji. Cum mergea el aşa, abia mai putîndu-se urni, văzu deodată pe marginea drumului un arbore uriaş. Se gîndi să se adăpostească la umbra lui.
— Maică, măiculiţă, greu de îndurat aşa ursită ! îşi zise el, scoţîndu-şi căciula de pe cap şi făcîndu-şi vînt cu ea.
Simţindu-se răcorit şi uitîndu-se cu drag la căciulă îşi spuse:
— Ce bine că te am ! Fără tine aş fi murit de atîta zăpuşeală !
94

Dacă voi rîdeţi...

Un orb stătea dimpreună cu nişte gură-cască pe marginea uliţei. Văzînd ceva hazliu, toţi ceilalţi

izbucniră în hohote de rîs. Orbul prinse şi el a rîde cu ei.
— Ei, dar tu de ce rîzi cu atîta poftă ? îl întrebară netoţii.
— Păi, răspunse orbul, dacă voi rîdeţi, pesemne c-aveţi de ce !? Şi atunci rîd şi eu, de rîsul vostru!
95

Prostănacul şi sarea

Un prostănac fu poftit la o cumetrie. Aşezîndu-se la masă, i se păru că mîncarea e lipsită de gust, aşa că cerîndu-şi iertare, îndrăzni să i-o spună gazdei. Aceasta, fără supărare, presără ceva alb pe deasupra.
— Ei, bună treabă ai făcut şi ce gustoasă-i mîncarea acu', zise oaspetele, da' fă bine şi spune-mi ce-i puseşi ?
— Sare.
Prostănacul băgă la cap şi întors acasă, ceru să i se aducă cît mai multă sare. I se dădu o căpăţînă întreagă. Luînd-o, muşcă zdravăn din ea. Gura i se strînse pungă, limba şi buzele erau gata-gata să-i amorţească. Scuipînd şi înjurînd, bufni furios :
— Ce gazdă ticăloasă, să mă păcălească în halul ăsta ?!
96

Dulci ca mierea

Jupînul Zhang Wencai îşi trimise slujitorul să cumpere nişte mere, de-a dreptul dintr-o livadă. înainte de plecare însă, îl povăţui :
— Bagă de seamă, culege pe cele mai dulci !
Ajuns în livadă, începu să aleagă merele. Luă unul şi muşcă din el, luă altul şi făcu la fel. Şi tot aşa, le tot gustă pe toate, pînă ce umplu coşul. Socotind că treaba fusese bine făcută, se întoarse acasă şi zise :
— Jupîne, le-am gustat pe toate, sînt ca mierea, nu alta !
97

Bani-n vînt

De la o vreme ploua întruna. Lui Mei Qing acoperişul stricat îi dădea mult de furcă. În fiecare noapte îşi muta patul prin odăi, ba ici, ba colo, dar loc ferit tot nu-şi găsea. Atunci se hotărî să cheme un meşter. Acesta se apucă de lucru, trudind zi de zi pînă sfîrşi cu bine treaba. Mulţumit, Mei Qing zise :
— De-acu' poate să vină şi potopul !
Dar stîrnindu-se vîntul, cerul se însenină pe loc şi o lună întreagă nici măcar o picătură de ploaie nu mai căzu. După atîta amar de cheltuială, omul se simţea păgubit şi de cum se însera, îşi ridica ochii spre cer, oftînd :
— Doamne ce nenoroc. Dădui atîţia bani în vînt ca să-mi fac acoperiş nou şi de plouat, uite că nu mai plouă !
98

Hoţul şi trîntorul

într-o noapte, un hoţ tot săpînd sub zidul unei case, s-a strecurat înăuntru. Dar nu se aştepta ca stăpînul casei să fie sărac lipit pămîntului. A cotrobăit el peste tot, şi tot nimic n-a găsit. înciudat, hoţul o luă din loc, lăsînd uşa larg deschisă. Gazda, cu ochii cîrpiţi de somn, îi strigă din pat :
— Eee ! nu-i frumos să laşi uşa deschisă. Fă bine rogu-te şi închide-o.
— Un trîntor ca tine, n-am mai văzut. Ţi-e greu să închizi şi uşa, hai ? Nu mă mai mir că eşti calic, se oţărî hoţul înjurînd.
— Ştiu că ţi-ar fi plăcut să fi fost eu mai harnic, ca să pleci de la mine încărcat. Ei, da' iacă, nu ţi-a mers !
99

Arginţii-s la loc bun

He Qi, luînd cu sine cîţiva arginţi, se duse în tîrg să cumpere niscaiva grîne. Dar cînd s-ajungă în piaţă, ia sacul de unde nu-i. îl pierduse. întors acasă îi spuse nevestei prevenitor :
— Maică Doamne, ce de lume era astăzi în tîrg ! În îmbulzeala aia, nici nu mă miră că mulţi şi-au

pierdut sacii.
— Să înţeleg oare că şi tu ţi l-ai pierdut pe al tău ? îl întrebă femeia cu spaimă.
— Apăi, oricît de isteţ şi descurcăreţ te-ai afla, de pagubă n-ai cum te apăra.
Femeia, sătulă de înţelepciunea lui, vru mai degrabă să afle ce făcuse cu banii. Aşa că îl întrebă :
— Dar arginţii ?
— Ehei, fii pe pace nevastă ! Arginţii se află ei la loc bun ! I-am legat strîns în colţul sacului.
100

Au rămas cu sfatul

Peste capetele celor doi fraţi trecea un stol de cocori. Scoţîndu-şi arcul, fratele mai mare era gata să doboare unul din ei.
— Am să-l fierb şi apoi l-om mînca amîndoi cu poftă, glăsui el.
Dar cel mic, de alături, îl trase de mînecă şi-i zise :
— Nu, bădiţă, eu zic că-i mai bine să-l prăjim !
— Ba îl fierbem !
— Ba îl frigem !
Se ciorovăiră cît se ciorovăiră, dar pînă la urmă s-au gîndit să-l roage pe un moşneag, care tocmai trecea pe acolo, să hotărască el cum ar fi mai bine. Moşneagul, om înţelept, le spuse :
101
— Dacă fiecare o ţine morţiş pe a lui, tăiaţi cocorul în două. o jumătate o fierbeţi, cealaltă o frigeţi !
Mulţumindu-i pentru sfatul cel bun, fraţii se învoiră. Dar ce să vezi, în văzduh nu mai era nici umbră de cocor !
102

Mutarea

Zhou Ba avea doi vecini. Cel din stînga era arămar, iar cel din dreapta fierar. Cît era ziulica de mare, bietul om n-avea linişte. Băteau de zor ciocanele de-o parte şi de alta, că-l scoteau din minţi. Se gîndi să-i întrebe cu binele, dacă n-ar vrea să se mute. Arămarul şi fierarul se-nvoiră fără multă vorbă. împăcat atît de repede, Zhou îi pofti la prînz. După ce au mîncat şi au băut ca la zile mari şi taman cînd veselia era în toi, gazda vru să afle :
— Dacă nu v-ar fi cu supărare, v-aş întreba, dragii mei vecini, unde vă mutaţi ?
Arămarul şi fierarul răspunseră într-un glas :
— Unde să ne mutăm ? Păi, unul în locul altuia !...
103

S-a pierdut ...o vorbă !

Long Bao auzea adeseori pe alţii spunînd : ”ce stupizenie", şi socotind că asta ar fi o vorbă nobilă şi deşteaptă o îngîna din cînd în cînd, să şi-o întipărească bine în minte şi nu care cumva s-o uite. într-o zi, pe cînd trecea rîul spre malul celălalt, îl cuprinse frica. Se temea să nu se răstoarne barca. Ajunse însă cu bine la liman, dar nu mai era chip să-şi amintească vorba aceea deşteaptă şi, zăpăcit, îi tot da tîrcoale locului. Vîslaşul băgă de seamă şi-l întrebă :
— Aţi pierdut ceva, domnule ?
— O vorbă, răspunse el.
— O vorbă ? Cum poate fi pierdută oare o vorbă ? îmi pare o stupizenie !
Prostănacul de Long Bao se înveseli pe dată şi strîngîndu-i mîna vîslaşului, îi zise :
— Asta-i vorba ! O aflaşi şi tăceai ca mutu.
104

Dar unde-i mandea ?

Un slujbaş a primit misia să-l însoţească dintr-o aşezare într-alta pe un budist, care, vorbă nemaiauzită, săvîrşise o nelegiuire. înainte de a porni la drum cu osînditul în cătuşe, s-a uitat cu multă grijă la toate lucrurile pe care le avea în seamă, punîndu-le în două stihuri, de teamă să nu le uite. Ele sunau aşa :
”Umbrela, cătuşa, desaga,

Zapisul, budistul şi mandea !"
Pe drum, repeta mereu în gînd aceste vorbe. Budistul însă, şi-a dat seama că străjerul lui era un prostănac şi pe dată îi încolţi un gînd. Aşa că, ajungînd la un han, l-a îmbiat pe slujbaş să bea. Acesta n-a aşteptat să fie poftit de două ori, şi a băut, a băut, pînă s-a îmbătat criţă. Văzîndu-l în aşa hal, nelegiuitul l-a tuns chilug [1], i-a pus cătuşa de gît şi a fugit.
Cînd s-a trezit, slujbaşului i s-a părut că ceva îi lipseşte. Aşa că începu să rostească :

— Desaga şi umbrela sînt. Şi cătuşa este.

Căută şi zapisul, văzu că era şi acela. Deodată însă i se lumină creierul : ”Vai, dar unde e budistul ?" Speriat, vru să-şi smulgă părul. Dar cînd dădu cu mîna peste capul lucios ca un dovleac, îşi zise mai liniştit :

— Văd că e aici şi budistul. Dar unde-i mandea ?

1 După regulile canonice ale budismului, tuturor călugărilor li se tundea părul pînă la piele.

Unu' mai deştept ca altu'

Fetiţa lui Zhao Qing abia **a** împlinit un an, cînd un consătean de-al lui veni să i-o ceară de nevastă pentru băiatul său, care avea doi anişori. După ce ascultă cererea cumătrului, Zhao Qing cugetă un pic şi spuse supărat :

— Ce gînd necugetat poţi avea mata ! Comoara noastră de fetiţă abia împlini un an, pe cînd băiatul matale are de două ori pe atîta. Nu te gîndeşti că atunci cînd fata noastră va împlini zece ani, băiatul matale va avea douăzeci. Cum gîndeşti că mi-aş da fata după unul cu atîţia ani mai mare ?

Auzind ce spune Zhao, mama fetiţei se grăbi să-i îndrepte judecata.

— Nu socotişi bine, măi bărbate ! Că fetiţa noastră are acum un an, e adevărat, dar la anul n-o să aibă şi ea tot doi ani, ca şi băiatul dumnealui ? Gîndesc că-s taman deopotrivă !

Ce înseamnă cuvîntul ”peşte" ?

Un om, pesemne neştiutor de carte, îl întrebă pe un învăţăcel cum se scrie cuvîntul ”peşte". După ce i se arătă, omul se tot uită la slova scrisă, ba din dreapta, ba din stînga, ba din toate părţile. Apoi, clătinînd din cap, spuse :

— Sus văd două corniţe, iar sub burtă patru picioruşe. Cum o să aibă peştele, corniţe şi picioruşe, el care trăieşte în apă ?

— Oi crede, n-oi crede, cuvîntul ”peşte" pe care voiai să-l ştii, ăsta e. Dacă spui că nu seamănă cu peştele, atunci ce poate fi ?

— Păi, răspunse omul, dacă are coarne şi picioare, trebuie să trăiască pe pămînt nu în apă. Apoi dacă vrei să-ţi recunosc ce făcuşi, atunci, trebuie să mai ştiu ceva. Dacă ai să-l scrii mare de tot, am să înţeleg că e bou ; dacă-l vei scrie mai mic, atunci va fi cerb ; iar **dacă-l** scrii şi mai mic, atunci nu poate fi decît miel.

Biata pisică !

Un gospodar avea o pisică tare vrednică la prins şoareci. Stăpînul era tare mîndru de ea şi îi dete un nume măreţ : ”Tigru".

Dar iată că-ntr-o zi, îi sosi un oaspete. Acesta cînd auzi cum îşi strigă pisica, spuse :

— Ce-i drept, tigrul e de temut, dar puterea dragonului n-o are. Aşa că Dragon să-i pui numele !

În urma sfatului, pisica se auzi chemată Dragon.

Nu după multă vreme, în casă-i intră alt musafir, care îşi dete şi el cu părerea :

— Păi cînd dragonul se înalţă la cer, el mai întîi de nori se sprijină. Aşa că fă bine şi zi-i Norul !

Trecură ce mai trecură zilele şi iată că un al treilea musafir îi călcă pragul, cu vorbele :

— Cinstite prietene, auzit-am bine că pisica dumitale se cheamă Norul ? Vaaai, dar norii, oricît de groşi ar fi, nu se pot măsura cu vîntul. Ar fi mai nimerit, zic eu, s-o numeşti aşadar Vîntul !

— Bine-i şi aşa, consimţi gospodarul.

Povestea însă nu se încheie aici, că după alte cîteva zile, veni un al patrulea musafir, gata şi el cu sfatul :

— Ia gîndeşte-te mai bine ! Vîntul oricît de puternic ar fi el, n-are tăria zidului. De ce dară să nu-i zici Zidul ! ?

Se înţelege că pisica se pomeni şi cu acest nou nume.

însă... da, aţi ghicit ! A venit şi al cincilea musafir, care îşi bătu joc de toţi sfătuitorii de mai înainte, zicînd :

— E la mintea cocoşului că zidul, oricît de gros ar fi el, nu-i o piedică pentru şobolan. Şi atunci nu-i mai nimerit să-i spui Şobolanul ?

Nu se ştie dacă a apărut şi al şaselea musafir...

Doi cuscri suferă de aceeaşi boală

Zhang şi-a făcut un pat nou, de o rară frumuseţe, şi era tare mulţumit. Mîndru de isprava lui, se gîndi să-l cheme pe cuscrul său, Xian Shi, ca să se fălească dar aşa, fără să bată la ochi. Se prefăcu aşadar bolnav şi trimise vorbă cuscrului să vină să-l vadă.

Ei, dar tot în vremea aceasta, şi Xian Shi se înnoise cu ceva : o pereche de pantaloni din mătase grea, minunată, şi tare ar fi *vrut* să şi-i arate. Aşa că se duse întins la Zhang. De cum ajunse, Xian se aşeză pe marginea patului, picior peste picior, avînd grijă să-şi ridice bine poalele chimonoului să se poată mîndri cu pantalonii cei noi. Apoi, lovindu-şi coapsa cu palma să i se vadă pantalonii îl întrebă pe Zhang cu duioşie :

— Dragă cuscre, de ce boală suferi ?

Acesta ghicindu-i gîndul, lovind cu palma la rîndul lui în marginea patului, îi răspunse :

— Apăi, cuscre dragă, taman de aceeaşi boală ca şi mata !

Săpăliga...

Hu Tu se înfăţişă într-o zi dregătorului cu o jalbă.

— Domnia voastră, am avut o pagubă, mîine mi s-a furat o săpăligă. V-aş ruga să-l prindeţi pe ticălosul care mi-a şterpelit-o că de bună seamă furată mi-a fost, doar eu nu-s om să-mi pierd lucrurile !

Dregătorul supărat de atîta neghiobie, lovind cu pumnul în masă, zise :

— Netotule ! Dacă ai pierdut mîine săpăliga, atunci de ce n-ai venit ieri să mi te plîngi ?

Un servitor aflat prin preajmă, nemaiputînd să se stăpînească, izbucni în rîs. înfuriat de atîta necuviinţă, dregătorul întorcîndu-se spre el, zbieră :

— Rîzi, hai ? Apoi tu eşti făptaşul, fără nici o îndoială. Acum, mărturiseşte degrabă, de ce ai furat săpăliga ?

Servitorul cel isteţ, nemaiştiind dacă trebuie să rîdă sau să plîngă, răspunse :

— Dreptu-i, eu am furat-o stăpîne, să le sap groapa celor făr' de cap !

Rupe-i picioarele

Lao Han şi băiatul lui mergeau în pădure după lemne.

Deodată, în faţa lui Lao Han apăru un tigru, şi cît ai zice peşte, l-a şi înşfăcat tîrîndu-l spre inima codrului. Băiatul scoase degrabă iataganul şi se luă în mare goană după tigru ca să-şi salveze tatăl. Zbătîndu-se între fălcile tigrului, Lao Han apucă să-şi sfătuiască astfel fiul :

— Fătul meu, ai grijă ! Rupe-i picioarele, dar fereşte-i spatele şi capul, că o blană de tigru găurită nu face doi bani !

Pocnitori de bambus

În ţinutul Zhongyuan era obiceiul ca, în dimineaţa Anului Nou, înainte de a se deschide uşa casei, să se aprindă în odaie trei pocnitori. Grija cea mai mare a oamenilor era, ca nu cumva una din ele să nu ia foc, căci potrivit credinţei lor, numai dacă toate cele trei pocnesc deodată, noul an le va fi cu noroc. Shen Shi, înţeleptul meleagului, le zise consătenilor săi :

— îngrijorarea voastră e cu totul deşartă. La mine acasă, în dimineaţa Anului Nou, iau trei crenguţe de

bambus şi bat de trei ori cu ele în masă.
— Şi cu ce te-alegi ? îl întrebară cei de faţă.
— Apoi dragii mei, întîi şi-ntîi nu cheltuiesc bani să le cumpăr, apoi nu-i pericol de foc, şi pe deasupra sînt sigur că atunci cînd bat cu ele în masă, pocnesc toate deodată.
114

Licurici şi omăt
În vremea aceea, cei doi prieteni, Che Kuan şi Sun Kang erau renumiţi pentru rîvna lor la învăţătură. Se spune că erau foarte săraci, n-aveau bani nici pentru uleiul din opaiţ. Che Kuan s-a gîndit să prindă licurici şi să înveţe, aşa, la lumina lor. Zis şi făcut ! I-a pus într-o pungă, şi deodată la "lumina" lor se putu citi. Celălalt, Sun Kang, găsi cu cale să iasă noaptea pe cîmpia înzăpezită şi să înveţe la lumina omătului.
într-o zi, Sun Kang, trecu pe la Che Kuan, dar nu-l găsi acasă. Întrebînd în vecini, află că acesta plecase dis-de-dimineaţă să prindă licurici.
După o vreme, cînd nu se mai vedea urmă de zăpadă, iată că şi Che Kuan se abătu pe înserat, la prietenul său. îl găsi pe Sun Kang, dus pe gînduri, priponit în faţa porţii. Che Kuan îl întrebă :
— Ce faci prietene ?
întors ca de pe altă lume, Sun Kang îi răspunse :
— Ce amarul meu pot să fac, mă tot uit aşa la cer, şi văd că prea degrabă nu-i rost să pum mîna pe carte.
115

Caută-te la altu' !
Pe cîmpul de luptă soldatul Wang Liu fu nimerit de o săgeată. Durerea nu-i mai dădea pace aşa că a fost dus degrabă în oraşul cel mai apropiat la un vestit vraci. Acesta, de cum îl văzu, îi şi zise :
— E o nimica toată ! Să vezi cum te voi scăpa eu de belea, cît ai bate din palme.
Zis şi făcut, luă o foarfecă mare şi tăie coada săgeţii.
— Gata, am şi isprăvit. Scoate banii !
Rănitul, ale cărui dureri nu erau cu nimic uşurate, cuteză să-i spună :
— Cine nu ştie tăia o coadă de săgeată ?! Eu aşteptam să mă scăpaţi de vîrful ei din picior care nu-mi dă tihnă.
La aceste vorbe, vraciul îi răspunse :
— Leacul meu e bun pentru durerile de-afară, pentru cele dinăuntru caută-te la altu'.
116

Pingelele cu bucluc
Un cizmar avea în atelierul său doar un singur rînd de pingele. Aşa că ori de cîte ori isprăvea de tălpuit o pereche de încălţări, îşi urma muşteriul la plecare, ştiind că n-avea mult de mers, şi tălpile cele nou bătute aveau să cadă. Le ridica frumos şi le ducea înapoi în dugheană, să le aibă pentru altul.
Într-o zi, după ce muşteriul plecă, îi călcă pe urme, şi merse şi tot merse, dar pingelele nicăieri.
Necăjit, cizmarul făcu calea întoarsă, căinîndu-se :
— Vai de mine şi de mine, ce necaz pe capul meu. N-am să-mi mai pot face meseria. Ei...
De cum intră în atelier, pe dată se însenină. Clientul îşi pierduse pingelele chiar acolo...
117

La cumpărat papuci
Ei da, cîndva, cineva voia să-şi cumpere o pereche de papuci. Om socotit, înainte de a pleca de-acasă, îşi luă cu o trestie măsura piciorului şi îşi zise împăcat că tocmai o pereche de papuci de mărimea aceasta are să-şi ia. Dar, ajuns în tîrg, se pomeni că trestia cu măsurătoarea, nu-i ! Cugetînd mult, şi-a adus aminte că a uitat-o acasă. Aşa că s-a întors, a înşfăcat-o degrabă şi fuga băiete înapoi, la tîrg. Numai că, pînă se întoarse el, prăvălia se închisese. Era rupt de oboseală şi necăjit peste măsură pentru că alergase o zi întreagă de pomană.
— Bine, omule, dar de ce n-ai luat măsura din nou acolo, în prăvălie, doar piciorul era cu tine ? îl

întrebară cei care-i auziră necazul.

— Ce ştiţi voi, piciorul era, dar nu aveam trestia şi eu mai mult în trestie cred decît în picior.

118

Jertfa

Se spune că o dată doi soţi au auzit că în tîrg se găsesc de vînzare peşti-balon şi aflînd o asemenea veste, doriră de-ndată să-şi cumpere şi ei cîţiva, măcar aşa, de gust. Zis şi făcut ! Dar după ce i-au cumpărat şi i-au gătit şi masa era pusă, bărbatul şi nevasta începură să se codească care din ei să guste mai întîi. Pasămi-te, le trecu prin cap că ar putea fi otrăvitori. Pînă la urmă — de aici se vede că femeile sînt totdeauna gata de jertfă — nevasta se hotărî. Prinse cu beţigaşele o bucăţică, dar înainte de a o duce la gură, cu ochii înecaţi în lacrimi, îi spuse bărbatului :

— Bine, dragul meu, mănînc eu întîi. Dar ţine minte ce-ţi spun cu limbă de moarte : îngrijeşte-i bine pe cei doi copii ai noştri, iar cînd s-or face mari, povăţuieşte-i să nu se lase ispitiţi de asemenea peşti !

119

Căciula de cînd lumea

Kong Bin avea o căciulă de cînd lumea... Era aşa de zdrenţuită încît îi ieşea părul prin ea. El o purta şi-aşa, că alta n-avea. Într-o zi, careva dintre vecini îi spuse :

— Nu ţi-e ruşine să umbli cu ruptura asta ? De ce n-o dai să ţi-o coasă ?

Supărat, Kong Bin îi răspunse :

— I-auzi vorbă, să-mi cheltuiesc banii pentru ochii tăi ? Nici prin cap nu-mi trece.

120

Norocosul păgubos

În ziua aceea, Zhang San în timp ce îşi săpa palma lui de pămînt, dădu peste un ulcior. Da' nu un ulcior oarecare, vezi bine, ăsta avea un capac pe care se puteau desluşi patru semne şi încă ce semne : Trei sute de arginţi.

Bucuros nevoie mare, îngropă la loc cu grijă ulcica, gîndindu-se să şi-o ducă acasă după ce s-o însera, ca nici pasărea cerului să n-afle ce-i fu dat lui să găsească ! Ei, dar de frică să nu uite cumva pînă s-o întoarce locul cu comoara, împlîntă acolo o bucată de lemn pe care scrise : Aici nu sînt trei sute de arginţi. Şi plecă liniştit.

După o zi de trudă, iată-l şi pe vecinul său Wang. El, care tocmai se îndrepta către sat. Cînd colo ce-i văzură ochii ? Se-nţelege, ceea ce scrisese mai devreme Zhang. Săpă în grabă în locul cu pricina şi fură ulcica. Numai că şi el se temea, şi mai cu seamă n-ar fi vrut să se ştie că el e hoţul, aşa că se grăbi să adauge mai jos : Nu eu, vecinul Wang, am fost cel care a furat arginţii.

121

Cugetarea

Un drumeţ cu capul în nori, se poticni şi căzu. Vrînd să se ridice, se-mpiedică iar, şi mai căzu o dată. Rămas acolo cît era de lat, cugetă :

— Hm, drace, dacă ştiam că o să mai cad, mai bine nu mă mai ridicam.

122

Uitucul

Wang Xingda era un uituc cum nu s-a mai pomenit pe lume ! Cînd pornea, uita să se mai oprească. Cînd se culca, uita să se mai scoale. Grijulie, nevasta îi spuse într-o zi :

— Am auzit că în satul vecin, peste deal, ar fi un doftor pe nume Ai, în stare să vindece orice boală. Du-te şi tu, omule, la dumnealui, şi roagă-l frumos să te caute !

Wang se învoi bucuros. Luînd cu el o săgeată, încălecă şi porni la drum. Şi tot mergînd aşa-ntr-aiurea, nu după multă vreme, simţi că avea nevoia mare, aşa că descălecă, împlîntă săgeata în pămînt şi priponi căluţul de copac. După ce-şi făcu nevoile, întorcîndu-şi capul, văzu săgeata înfiptă în pămînt, şi cuprins de groază îşi zise :

— Vai de mine, de unde-i săgeata asta, dacă era trasă mai cu putere m-ar fi omorît.
Întorcînd iar capul văzu căluţul legat de copac, dar şi de ăsta uitase.
— Ei, se gîndi el bucuros, e drept că puteam să fiu omorît, dar tot din cer îmi căzu şi norocul, un cal de pomană.
Desfăcîndu-i căpăstrul şi vrînd să încalece, călcă taman în nevoia cea mare. Furios, începu să înjure :
— Cine o fi neruşinatul şi netotul care-şi lasă urmele la voia-ntîmplării ? Uite că mi-a murdărit cizmele cele noi.
Apoi, călare, o apucă tot pe drumul de unde venise. Cînd ajunse la poarta curţii sale, se sfii să intre, întrebîndu-se :

— A cui o fi oare casa asta ? Nu cumva a doftorului ?
Auzindu-l bodogănind, nevasta ieşi din casă şi de cum îl văzu, începu a-l dojeni Dar Wang, cu gîndurile tot aiurea, zise cu mîhmire :
— Cum vine asta, doamnă ? Nici nu ne cunoaştem şi tăbărîţi asupra mea făcîndu-mă cu ou şi cu oţet ?

Oţetul e mai scump decît rachiul

În faţa unei cîrciumi era atîrnată o tablă pe care se putea citi : "Rachiul treizeci bănuţi de aramă Jinul 1, oţetul patruzeci".
Doi prieteni întîlnindu-se taman în faţa cîrciumii, bucuroşi cerură două filigene de rachiu. Dar după ce traseră o duşcă bună, simţiră pe limbă o acreală, care le făcu gura pungă. Strîmbîndu-se şi scuturîndu-se, cu oţăreală unul din ei zise :
— Unde dracu s-a mai pomenit rachiu acru ? Nu cumva din sminteală ni s-a dat oţet ?
Prietenul îi dădu un ghiont şi-i suflă :
— Ssst ! Taci din gură ! Nu vezi ce scrie pe tablă ? — Oţetul e mai scump decît rachiul.

[1] Jin, unitate chinezească de măsură pentru greutate. Un jin este egal cu 0,5 l.

De ce să se grăbească ?

Wang Wu mergea agale prin ploaia care cădea cu nemiluita. Un trecător grăbit îl întrebă :
— Da' de ce umbli aşa în dorul lelii şi n-o iei la fugă ?
Wang îi răspunse :
— Ce rost are să mă grăbesc ? Nu vezi că şi în faţă plouă la fel ?

Ocupat !

Prostănacul de Kong Qiutu, auzind că nişte tîlhari dădeau tîrcoale casei sale, se grăbi să lipească pe uşa de la intrare o foaie de hîrtie pe care scrise : "Nu se cade să pătrunzi nepoftit în casa omului", şi se ascunse în curtea din mijloc.
Nu trecu mult şi auzi cum tîlharii săriră zidul curţii. În mare grabă, Kong Qiutu mai scrise pe o foaie de hîrtie : "Pe aici nu e voie !" şi o lipi pe stîlpul ce străjuia curtea. Dar tîlharii n-au ţinut seama de slovele lui, şi pătrunseră în curte. Kong, neavînd ce face, se strecură într-un anume loc, unde şi împăratul merge pe jos. Tîlharii veniră în urma lui, oprindu-se în faţa latrinei. Atunci Kong, zăvorînd uşa, îşi drese glasul şi spuse cu bărbăţie :
— Ocupat, ocupat !

Şi bunicul s-a făcut mare ?

Un tînăr era din cale-afară de supărat pentru că nevasta îi născuse un prunc la şapte luni şi se temea că fiul său n-are să aibe zile. Stînd de vorbă cu un prieten, îi împărtăşi acestuia îngrijorarea sa. Prietenul îl linişti, zicîndu-i :
— N-are rost să-ţi faci gînduri negre, uite şi bunicul meu s-a născut tot la şapte luni !
Tatăl noului născut, buimăcit cum era, întrebă :
— Şi... bunicul tău s-a făcut mare ?

128

Cel care a mîncat degeaba şase plăcinte

Un drumeţ ostenit de atîta umblat şi pe deasupra şi înfometat, intră într-un birt şi-şi cumpără şase plăcinte pe care gogîlţ-gogîlţ, le-nfulecă una după alta. Ei, dar parcă tot nu se săturase. Atunci, îşi mai cumpără o plăcintă. Dar de astă dată, nu apucă să mănînce jumătate din ea, că se şi simţi sătul. înciudat, omul îşi zise :

— Mare prost sînt şi eu ! Dacă aş fi ştiut dinainte, nu trebuia să-mi risipesc bănuţii pe cele şase plăcinte, era destul s-o cumpăr de la început pe asta din urmă !

129

Lenea, bat-o vina

A fost odată o femeie din cale-afară de leneşă. La vremea prînzului, abia de-şi deschidea gura, ca să-i dea bărbatul de mîncare, cînd să se îmbrace, abia de-şi mişca braţele ca s-o îmbrace tot el. Dar omul ei trebuind să lipsească vreo cinci, şase zile de-acasă şi temîndu-se că nevestei sale nu-i va arde să-şi facă singură de mîncare şi de teamă să n-o găsească moartă de foame, i-a copt o plăcintă mare în formă de colac şi i-a atîrnat-o la gît. Plecă apoi împăcat.

La întoarcere, nu se miră cînd îşi găsi muierea întinsă-n pat, dar uitîndu-se mai bine, văzu că dăduse ortu' popii. Cît despre plăcintă, doar o muşcătură lipsea din ea, în dreptul gurii. Lenea, bat-o vina, ea era pricina.

130

Ouate de raţe sărate

Doi prieteni înfometaţi, intrară într-o cîrciumă să-şi umple acel **gol** al pîntecului. Li s-au pus pe masă nişte ouă care s-au arătat a fi din cale-afară de sărate. Unul din ei îl întrebă nedumerit pe celălalt :

— Nu pot pricepe de ce-s ouăle astea ocnă de sare ?

Celălalt care se ţinea foc de deştept, răspunse :

— Ai noroc cu mine că-ţi sînt prieten, altfel vai de capul tău dacă nici atîta lucru nu ştii : îs sărate pentru că-s ouate de raţe sărate.

131

Rugămintea de pe urmă

Păcătosului avea să-i stea capul unde-i stau şi picioarele ! Urma să primească pedeapsa cu moartea pentru nelegiuirile săvîrşite ; dar mai înainte de a fi legat şi dus la locul de osîndă, acesta îşi scoase hainele şi se bătu de cîteva ori cu palmele peste piept. Miraţi, cei din preajmă îl întrebară ce l-a apucat.

— În felul ăsta mă pot feri de răceală, răspunse el.

Apoi, legat fedeleş, fu dus la marginea satului. Pe drum, auzind croncănitul ciorilor începu să mormăie în barbă :

— Yuan Hen Li Zhen, noroc să ai !

— Ce tot bombăneşti acolo ? îl întrebă călăul.

— Păi nu ştii că ciorile-s piază-rea ? Ca să te aperi descînţi trei vorbe şi gata !

Ajuns la locul unde îl aştepta sfîrşitul, înainte de a-şi întinde gîtul pe butuc, se întoarse spre călău şi-i spuse :

— Rogu-te, şterge bine buza securii ! Că dacă tăişu-i murdar, dă boala peste mine, şi asta-mi mai lipseşte.

132

Iute de picior, dar slab de minte

Guo Zigao era un om iute de picior. Cînd era vorba de drum, nimeni nu-l întrecea. De aceea îşi zicea mereu cu înfumurare :

— Ei, îndrăzneşte careva să se prindă la drum cu mine ?

Dar într-o bună zi, întorcîndu-se de la cîmp, nevasta îl vesti că un hoţ pătrunsese în casa lor şi furase din lucruri.

— Fugi degrabă şi-l prinde ! îl sfătui femeia.
Guo Zigao aflînd una ca asta o şi întinse pe urmele făptaşului. După o bucată de drum, iată că îl zări pe hoţ cu desaga în spinare.
— Hei, ia-n ascultă ! Degeaba fugi, că tot te ajung ! îl strigă el, iuţindu-şi paşii.
Hoţul văzîndu-se urmărit, o luă la goană şi mai tare. Supărat, Guo Zigao îi strigă iar :
— Afurisitule, vrei să te iei la întrecere cu mine ? Bine ! Am să-ţi arăt eu care din noi doi fuge mai repede !
Adevăr grăit-a ! Nu degeaba i se dusese vestea că-i bun de picioare. Nu numai că-l ajunse pe hoţ, dar îl şi întrecu, lăsîndu-l undeva departe, în urmă. Şi cînd era mai bucuros de isprava lui, iată că-i ieşi în faţă un prieten, care mirat, îl întrebă unde aleargă cu atîta zor. Guo, umflîndu-se în pene îi răspunse :
133
— Urmăresc un hoţ ! Ia te uită unde l-am lăsat !
Dar cînd priviră în urmă, ia hoţul de unde nu-i.
134

Vroiam să-ţi spun...

Yu Chanzi era un om liniştit din fire şi cumpătat la vorbă. Într-o zi de iarnă stătea împreună cu prietenul său Zhu Guo în faţa sobei. Acesta luă o carte cu stihuri şi prinse a citi cu glas tare. Cufundat în slove, nu băgă de seamă cînd colţul anteriului său căzu peste jăratec. Yu Chanzi văzu însă cum poalele gazdei începură să se pîrjolească, aşa că se ridică încet, îşi împreună mîinile, făcu o plecăciune şi grăi astfel :
— Aş dori să-ţi spun ceva, dar cum te ştiu pripit şi iute la mînie, nu prea îndrăznesc. Dar dacă n-am să-ţi spun, se cheamă că nu sînt vrednic a mă socoti prietenul tău.
După un bob zăbavă, urmă la fel de domol :
— Aşadar, m-am gîndit că e mai bine să ştii, dar rogu-te făgăduieşte-mi că după ce vei auzi ce spun, nu te vei mînia.
Zhu Guo îl linişti :
— Orice voi afla, făgăduiesc să nu mă supăr.
Yu Chanzi se mai înclină o dată în faţa preacinstitei gazde şi apoi zise molcom :
— Ceea ce vroiam să-ţi spun este că poalele halatului dumitale au luat foc...
Aplecîndu-şi capul, Zhu Guo văzu că o mare parte din poalele frumosului său veşmînt arsese. Supărat din cale-afară, începu să-l blesteme pe Yu Chanzi :
135
— Fir-ai tu al dracului să fii ! De ce nu mi-ai spus mai devreme ?
Yu Chanzi, de colo, tot mai domol :
— Apoi vezi, ştiam eu că eşti iute la mînie. Iaca, avusei dreptate !
136

Seamănă cu ochii berbecului

Se povesteşte că o dată, **mai** demult, o femeie a furat de la vecinul ei un berbec pe care-l ascunse sub pat, sfătuindu-şi nepotul să tacă din gură.
137
Păgubitul, mînios, înjura pe toate cărările. Copilul, ieşind la poartă şi văzîndu-l pe vecin atît de cătrănit, îi spuse :
— Să ştiţi, nu mătuşa v-a furat berbecul !
Femeia, cuprinsă de nelinişte îl fulgeră cu privirea pe limbut. Copilul, atunci, ca să nu-i rămînă dator, o arătă vecinului cu degetul :
— Uite ochii mătuşii ! Seamănă cu cei ai berbecului de sub patul nostru.
138

Cînd îţi cade pe cap

Wang Shen nu ştia cum să facă să scape de un oaspete lipsit de obraz, care după ce venea, nu mai ştia să plece. Rămînea zile întregi pe capul lui şi pe deasupra mai era şi sărac cu duhul.
într-o zi, gazda îşi duse oaspetele cu dinadinsul pînă lîngă poartă, unde pe creanga unei sălcii, stătea şi

tot ciripea o păsărică. Arătîndu-i-o, Wang Shen îi spuse :

— Vă rog să mai rămîneţi cîteva zile la mine. Am să ascut o secure şi o să tai copacul ăsta. Pe urmă oi prinde pasărea ca să v-o dau în dar.

Prostănacului nu-i venea să creadă :

— Tare mi-e teamă că nu veţi izbuti. Că, vedeţi, cînd s-o prăvăli copacul, pasărea are să-şi ia zborul.

— Nici o grijă ! răspunse gazda rîzînd, o cunosc eu bine. E o pasăre fără obraz, cînd îţi cade pe cap nu mai scapi de ea.

139

Mutul a vorbit...

Prefăcîndu-se a fi mut, un cerşetor se aşează la un capăt de pod, întinzînd mîna în faţa trecătorilor. După o bucată de vreme, se găsi cineva să-l miluiască

140

cu doi bani. Bucuros dădu fuga la cîrciumă şi ceru o cană de vin. După ce o goli, i-o întinse cîrciumarului, zicîndu-i :

— Mai umple-o o dată !

Mirat, birtaşul întrebă :

— Cum de eşti în stare să vorbeşti, omule ? Te ştiam mut.

— Apoi să vezi, cînd n-am bani îmi piere şi glasul.

141

De viaţă nici că-mi pasă !

într-o zi, Tan Chi fu poftit acasă la un prieten. La masă i se dădu doar o farfurie cu brînză de soia. Tan Chi spuse :

— Oricît de alese ar fi unele bucate, nu se pot asemăna, nici pe departe cu brînza de soia. Brînza de soia e viaţa mea !

După o vreme, Tan Chi fu iarăşi poftit la prietenul său. Dar de astă dată, pe masă i se puseră mai multe feluri de mîncare : peşte proaspăt, carne de vită şi de pasăre ; dar neuitînd cu cîtă plăcere mîncase brînza de soia, au fost aduse şi cîteva bucăţi de brînză.

Tan Chi mîncă numai peşte şi carne şi de brînză nici nu se atinse. Atunci gazda îl întrebă :

— Data trecută ai spus că brînza de soia e viaţa ta ! Iar acu' iacă n-o bagi în seamă.

Tan Chi înfulecînd mai departe cu poftă răspunse :

— Este drept că brînza de soia e viaţa mea, dar cînd văd carne, de viaţă nici că-mi pasă !

142

M-am supărat şi l-am lăsat

Unui oarecare îi plăcea tare mult să joace şah, numai că nu prea avea har în acest joc măiestru. într-o zi, întîlnindu-l pe drum, un prieten îl întrebă :

— Ieri ai jucat şah cu nepotul lui Zhang ?

— Da, am jucat.

— Cîte partide ?

— Trei.

— Şi care din voi a învins ?

— Păi, cum să-ţi spun, în prima partidă nu l-am putut face mat, în a doua el nu s-a lăsat bătut de mine, iar în a treia eu ziceam că e partidă egală, el că nu, şi atunci m-am supărat şi l-am lăsat.

143

DESPRE BUDIŞTI

145

N-a murit cine trebuia să moară

Wang Er, căruia îi murise soacra, l-a rugat pe dascălul din sat să-i facă nişte stihuri de jale. Dascălul scoase un ceaslov pe care-l cercetă îndelung şi găsindu-le pe cele de trebuinţă, socotind că-s potrivite,

le trecu pe foaie cuvînt cu cuvînt. Primindu-le, omul a văzut cu mirare că acestea se potriveau mai degrabă socrului aşa că supărat, pe bună dreptate, îi spuse dascălului :
— Ţi-am spus doar că soacra mi s-a prăpădit, de ce mi le-ai scris pentru socru ?
Dascălul plin de mîndrie îi răspunse răspicat :
— Ceaslovul după care le-am luat a fost gîndit de mari învăţaţi care nu puteau greşi şi nici să se strecoare vreo sminteală în carte nu e cu putinţă. Prin urmare, la voi s-a greşit : n-a murit cine trebuia să moară.
146

Dumneavoastră le ştiţi pe toate

Iată cum îşi povăţui părintele într-o zi, odrasla :
— Dascălul tău e un mare învăţat, ştie multe şi felurite lucruri, să-l iei drept pildă. Şi ce-o face el, să faci şi tu, şi nicicînd să nu-i ieşi din cuvînt ! Înţelesu-m-ai ?
— Am înţeles, tată, aşa o să fac, îi răspunse fiul.
Şi iată că veni vremea ca dascălul să meargă la un ospăţ. Tînărul, însoţindu-l, stătea drept şi cuminte mai la o parte, da' cu ochii la dascăl, hotărît să nu-i scape nimic din purtarea mărituiui. Cînd dascălul ridica beţigaşele, le ridica şi el. Cînd dascălul prindea cu ele mîncare, băiatul făcea la fel. Cînd dascălul băga mîncarea în gură, el făcea întocmai !
Mirat, dascălul căscă ochii şi se uită la flăcău. Acesta numaidecît îşi ţinti privirea în ochii mai marelui. Văzînd aşa o comedie, dascălul izbucni în rîs. Numai că, se petrecu ceva neaşteptat : se înecă cu un bob de orez şi începu să fornăie, să behăie, pînă ce dete tot ce mîncase afară... Băiatul se luă şi de data asta după pilda dascălului. Dar cu toate că se opintea, nu putea face la fel şi atunci, plecîndu-se adînc în faţa dascălului, zise cu amărăciune :
— Dumneavoastră ştiţi să le faceţi pe toate cu îndemînare, pe cînd eu ca un nerod nu voi izbuti niciodată.
147

V-aş ruga doar...

Un caligraf, dar se pare de cel mai rău soi, avea plăcerea să-şi pună iscălitura oriunde şi pe orice, vezi doamne, cu multă mărinimie.
Şi aşa, într-o zi, văzînd un trecător cu un evantai în mînă, caligraful i-l smulse degrabă, gata să-şi scrie numele pe el. Bietul om, speriat, îi căzu în genunchi.
— Îţi voi aşterne doar cîteva stihuri, zise caligraful şi asta nu-i o osteneală prea mare, aşa că nu-i nevoie să-mi arăţi atîta recunoştinţă.
— Dar v-aş ruga domnule, să nu-mi mîzgăliţi evantaiul.
148

Descîntece împotriva ţînţarilor

Un om se lăuda întruna că ştie descîntece împotriva... ţînţarilor ! Aşa că, dacă cineva va cumpăra de la el o hîrtie anume, pe care sînt aşternute nişte semne vrăjite, şi o va lipi pe perete, nici urmă de ţînţar nu se va mai apropia, spunea el. Şi iată că un nătăfleţ care crezu în vorbele sale, a şi cumpărat o astfel de "hîrtie". Însă după ce a lipit-o pe perete, ţînţarii nu conteniră să-l chinuie. Supărat nevoie-mare, se duse să-i ceară şmecherului socoteală. Acela, fără de ruşine, îi zise :
— S-ar putea ca acasă la tine să fie ceva necurat. Ia să mă duc să văd cu ochii mei.
Plecară şi ajunseră acolo. Şi după ce a cercetat odaie cu odaie, îi spuse liniştit păcălitului :
— Mă miram eu cum de n-a prins vraja mea ! Păi nici n-avea cum să prindă, cînd patul tău n-are baldachin !
149

O mie de ani...

Sunîndu-i ceasul cel din urmă, doftorul care zăcea pe patul morţii, zbătîndu-se în ghearele Necruţătoarei ce vine cu coasa, mai apucă să spună :
— Of, dacă s-ar găsi cineva să mă scape, drept recunoştinţă i-aş da licoarea asta, şi-ar mai trăi o

mie de ani...
150

Pisica budistă

O pisică şi-a atîrnat într-o zi la gît, aşa nitam-nisam, un şirag de mătănii. Cînd au zărit-o şoarecii tare s-au mai bucurat, zicîndu-şi în sinea lor, că de vreme ce pisica — duşmanca lor cea mai periculoasă — a îmbrăţişat religia budistă, de acum încolo, vor trăi în pace şi linişte. Un şobolan, fireşte cel mai vîrstnic dintre toţi, şi-a luat chiar toată gloata de urmaşi pînă la strănepoţi şi s-a înfăţişat la pisică, cu gîndul să-i mărturisească dragostea. Numai că socoteala de-acasă nu se potriveşte cu cea din tîrg. Abia ajunşi, pisica mieună dintr-o dată ascuţit, prinse cu iuţeala gîndului cîţiva pui de şoareci, pe care îi şi înghiţi tot atît de repede. Şobolanul împreună cu ceilalţi ai săi, înspăimîntaţi, o luară la fugă şi scăpară ca prin urechile acului. După ce ajunseră la adăpost, guzganul zise :

— Vai de capul nostru ! Bag de seamă că de cînd a trecut la budism, pisica asta-i mai sălbatică.

151

Amidobudha !

O vrabie urmărită de o gaiţă, speriată de moarte, se ascunse în rasa unui călugăr budist, şi nimeri drept în mînecă. Budistul îşi strînse de îndată mîneca, zicîndu-şi : Amidobudha [1] ! Astăzi am să pot mînca şi eu o bucăţică de carne. Vrabia amuţi şi rămase nemişcată. Călugărul crezînd-o moartă, o scoase şi o puse în palmă... şi atunci... hîrşt ! Ţîşnind, vrăbiuţa zbură în înaltul cerului. Budistul rămase năuc. Uitîndu-se după ea, îşi împreună palmele, şi rosti cu smerenie : Amidobudha ! I-am dat drumul ! Iaca am făcut şi eu o faptă bună !

1 Formulă sacră budistă.

152

Mai bine să omori un om ?!

O babă, care se dădea drept credincioasă, propovăduia sporovăind cîte-n lună şi-n stele, de ameţea lumea :

— Să nu răpiţi viaţa fiinţelor, că-i mare păcat ! Cine ucide aici un porc, în viaţa de apoi în porc se va reîntrupa. Iar cine va îndrăzni să ucidă o oaie, apoi oaie va fi pe cealaltă lume. Tot aşa şi cu furnicile, cu muştele, cu toate vietăţile. Luaţi aminte dar !

Un ţăran se încumetă s-o înfrunte :

— După cum spui mata, babo, cel mai bine ar fi atunci să omori un om, ca în viaţa de apoi tot în om să te-ntrupezi !

Şi baba cu predica rămase în uliţă, fără grai.

153

Cucernicia budistului

Un budist se gîndi că bine ar fi să se înfrupte din cele de dulce, şi nu ţinu seama de post. Aşa că, plecă în tîrg şi cumpără pe ascuns nişte raci. Cu desaga doldora, făcu calea-ntoarsă şi fuga-fuguţa, azvîrli racii la fiert într-un ceaun. Pîrdalnicii se zbăteau nevoie-mare în apa cea clocotită. Budistul plin de cucernicie, cu ochii închişi şi palmele împreunate, se ruga :

— Amidobudha ! Mai îndurați puţin şi n-are să vă mai doară !

154

Orezul roşu

Zhang Chan, căruia i-a murit de curînd mama, şi-a fiert într-o zi, orez roşu. Un Xiucai 1 bătrîn văzîndu-l, a început să-l mustre :

— Cum de ţi-a trecut prin gînd să mănînci orez roşu [2] de vreme ce mama ta abia s-a dus pe cealaltă lume ? Nu ştii că roşu' fericire înseamnă ? Dacă te încumeţi să mănînci din el, se cheamă că nu eşti un fiu pios.

Zhang Chan întrebă atunci la rîndul său :

— Dar dumneavoastră domnule, ce fel de orez mîncaţi ?
Xiucai răspunse :
— în toate zilele numai orez alb mănînc !
Atunci, Zhang Chan se miră foarte :
— Va să zică la dumneavoastră în familie, în fiecare zi moare cineva !

1 *Xiucai*, denumire dată în vechea Chină aceluia care a trecut examenul judeţean.
[2] În China, se cultivă şi un soi de orez roşu, care se foloseşte îndeosebi la prepararea mîncărurilor pentru ospeţe.

Cum scrie la carte

Jin Xinshu era tare credincios şi de cum deschidea ochii era cu mîna pe ceaslov. într-o zi, un prieten îl pofti la sine, cu gîndul de a-i cere un sfat. Scoţînd ceaslovul, Jin văzu scris că, în acea zi, nu se făcea să ieşi pe poartă. Ce avea dar de făcut ? De mers, trebuia să meargă. Pe unde putea oare să iasă ? Cugetînd adînc îşi zise : dacă azi nu se iese pe poartă, atunci am să sar peste gard. Ei, dar abia acu' văzu că zidul din jurul casei nu mai fusese reparat de multă vreme. Aşa că, tot silindu-se să ajungă la coama zidului, gardul se prăbuşi peste el, îngropîndu-l pînă-n gît. Cei din casă văzîndu-l, se repeziră să-l scoată. Dar Jin care zăcea sub dărîmături, îi opri gîfîind :
— Nu ! Nu ! Staţi aşa ! Mai întîi vedeţi cum scrie la carte ! Îi îngăduit ori ba, să se sape azi pămîntul ?

...Viaţă fără de moarte

A fost odată un călugăr care se tot străduia să intre în lumea nemuritorilor. Dar într-o zi află că la mănăstirea de pe Muntele cel Vestit, pentru că aşa se chema, şi era departe, cale de opt poşte, se afla un stareţ, mare meşter în plămădirea licorilor de viaţă fără de moarte. Nemaipregetînd, îl trimise pe diacon într-acolo. Acesta trecu munţi şi ape, văi şi cîmpii şi tot urcă pînă ce dădu de lăcaşul cu pricina, numai că, pînă a ajuns el, stareţul murise. Amărît, tînărul se întoarse şi-i povesti prea-credinciosului nenorocul care-l păscuse. Călugărul îl mustră :
— Dacă ai fi fost mai iute de picior, l-ai fi apucat încă viu şi mi-ai fi putut aduce licoarea.
Diaconul nu îndrăzni să se dezvinovăţească, dar în sinea sa, îşi zise :
— Păi dacă însuşi stareţul a dat ortul popii, atunci ce fel de licoare de viaţă fără de moarte era aceea ?

Ce-şi dorea maimuţa

Se spune că odată, o maimuţă, după ce a murit, s-a înfăţişat la căpetenia dracilor, rugîndu-se să fie reîntrupată, dar în chip de om.
— N-am nimic împotrivă, dar spre a ajunge om trebuie să-ţi smulgem tot părul de pe trup, îi spuse Tartorul.
Maimuţa încuviinţă. Porunca fu dată, iar diavolii trecură de îndată la înfăptuirea ei. Dar n-apucară să-i smulgă decît un singur fir de păr, că maimuţa căzu în nesimţire şi se prăbuşi. Apoi începu să se rostogolească pe podea şi să ţipe ca din gură de şarpe, înnebunită de durere. Văzînd una ca asta, Tartorul zise rîzînd :
— Dobitoacă păcătoasă ! Dacă nici un fir de păr nu poţi răbda să ţi se smulgă, cum vrei să ajungi om ?

Nici pasăre, nici animal

De ziua păsării Phonix, care este, cum bine se ştie, regina păsărilor, toate vieţuitoarele din împărăţia ei s-au dus s-o preamărească. Doar liliacul nu s-a înfăţişat. Chemîndu-l la ea, pasărea Phonix îi spuse cu glas mustrător :
— Tu, ca unul din supuşii mei, de ce nu te-ai înfăţişat de ziua naşterii mele ?
— Eu am picioare şi pot umbla pe pămînt şi socotesc că-s animal, ce rost are să-ţi urez viaţă lungă, de ziua ta, ţie, regina păsărilor ?
După un timp, iată că se prăznui şi ziua de naştere a Rinocerului, aşa că toate animalele se duseră să-l proslăvească, să-i ureze viaţă lungă. Dar liliacul şi de astă dată a lipsit. Se înţelege că la fel ca pasărea Phonix, şi Rinocerul l-a mustrat pentru necuviinţă. Liliacul însă găsi cu cale din nou să se

dezvinovăţească :

— Vedeţi bine că eu mai am aripi şi pot zbura ! Fiind pasăre, de ce trebuie să vin oare de ziua ta la tine, rege al animalelor !?

Nu trecu multă vreme şi iată că pasărea Phonix se întîlni cu Rinocerul, şi cum aflară fiecare de îndoita nesocotire pe care le-o adusese liliacul, oftară cu amar :

— Rău o să ajungă lumea asta, dacă a fost în stare să dea naştere unei asemenea arătări, care nu e nici pasăre, nici animal. Mare pacoste pe capul nostru asemenea pocitanii !

Cuprins

CUVÎNT ÎNAINTE 5

DESPRE MANDARINI

DE CINCI ORI CERUL ŞI PĂMÎNTUL 12
DOAMNA S-A NĂSCUT ÎN ZODIA BOULUI 14
A SCOTOCI PĂMÎNTUL PÎNĂ-N STRĂFUNDURI 15
A JUPUI TOT PĂMÎNTUL PÎNĂ ÎN STRĂFUNDURI (A DOUA VARIANTĂ) 16
LEGĂMÎNTUL PREFECTULUI 17
MAI MARELE PESTE LATRINĂ 19
JUDECATA TULBURE 20
SOCOTEALA 21
NĂTĂRĂUL 23
CLEVETIREA 26
SĂ NU LE DAI CHEILE ! 28
CEL CĂRUIA NU-I PLACE LINGUŞIREA 29
LOCUL CEL MAI RĂCOROS 31
LUNGI MAI SÎNT PRIMII DOI ANI ! 32
SĂ SE FACĂ ŢĂNDĂRI FARFURIA ! 33
TOCMEALA 34
...LĂSATE DIN MOŞI-STRĂMOŞI 36
PORUNCIŢI LUNII SĂ NU MAI LUMINEZE 37
ZEUL ŢINTEI 38
VINUL CEL DĂTĂTOR DE VIAŢĂ 39
CINE ŞTIE A LINGUŞI ARE TRECERE ACI ! 41

DESPRE BOIERI

PORCUL DE HEYANG ! 46
EXAMENUL SAU NAŞTEREA ? 48
NICI UN BĂNUŢ MAI MULT 49
CU BANI PEŞIN, NU PE VERESIE 51
CU OCHII LA PEŞTE 52

161

SĂ NU CLEVETEASCĂ LUMEA 53
VEŞMINTE ALESE 54
DEGETUL TĂU ÎL VREAU ! 55
UN BOU DE ÎNJUGAT 57
MORT DE ACU' O MIE DE ANI 58
"MĂRINIMOSUL" 59
FĂRĂ SĂ CALCE PĂMÎNTUL 62
MINTE BUNĂ, LENE MARE 63
NUMAI CATUL AL TREILEA 64
FIRUL DE IARBĂ FERMECAT 65
NESĂTULUL 66
IA SĂ-MI FAC ŞI EU DE CAP 67
ÎN VIAŢA DE APOI ! 68
O CUPĂ DE GINSENG 69
UN JILŢ PE BROAŞTE-ŢESTOASE 71
DE UNDE SE-ADUCE OREZUL ? 72
LA CE PUTEA FOLOSI O CARTE 74
DOMNIŞORUL ŞI CARTEA 75
CUM SE SCRIE CUVÎNTUL "MIE" ? 76

DESPRE PROSTIME

SĂ-MI CREASCĂ FAIMA 78
ŞARPELE PĂTRAT 80
FUNIA CU BUCLUC 81
DAR PENTRU DAR 82
ARAMA PE FAŢĂ 83
ÎNDREPTAREA COCOAŞEI 84
CINSTE NEGUSTOREASCĂ 85
SĂ SIMTĂ ŞI VECINUL 86
O PERECHE DE CIZME 87
...PROST MAI SÎNT ! 88
CELE DE-ACASĂ SÎNT TOT AŞA 89
CRENGILE CARE CRESC ÎN SUS 90
SAPA DIN LANURI... 91
CU ŞASE PICIOARE ALERGĂM MAI REPEDE ! 92
GURA LUMII 93
CĂCIULA 94
DACĂ VOI RÎDEŢI... 95
PROSTĂNACUL ŞI SAREA 96
DULCI CA MIEREA 97

BANI-N VÎNT 98
162
HOŢUL ŞI TRÎNTORUL **99**
ARGINŢII-S LA LOC BUN 100
AU RĂMAS CU SFATUL **101**
MUTAREA **103**
S-A PIERDUT... O VORBĂ ! **104**
DAR UNDE-I MANDEA ? **105**
UNU' MAI DEŞTEPT CA ALTU' **106**
CE ÎNSEAMNĂ CUVÎNTUL "PEŞTE" ? 107
BIATA PISICĂ ! **108**
DOI CUSCRI SUFERĂ DE ACEEAŞI BOALĂ 110
SĂPĂLIGA... **111**
RUPE-I PICIOARELE 113
POCNITORI DE BAMBUS 114
LICURICI ŞI OMĂT 115
CAUTĂ-TE LA ALTU' ! 116
PINGELELE CU BUCLUC 117
LA CUMPĂRAT PAPUCI 118
JERTFA 119
CĂCIULA DE CÎND LUMEA 120
NOROCOSUL PĂGUBOS 121
CUGETAREA 122
UITUCUL 123
OŢETUL E MAI SCUMP DECÎT RACHIUL 125
DE CE SĂ SE GRĂBEASCĂ ? 126
OCUPAT ! 127
ŞI BUNICUL S-A FĂCUT MARE ? 128
CEL CARE A MÎNCAT DEGEABA ŞASE PLĂCINTE 129
LENEA, BAT-O VINA 130
OUATE DE RAŢE SĂRATE 131
RUGĂMINTEA DE PE URMĂ 132
IUTE DE PICIOR, DAR SLAB DE MINTE 133
VROIAM SĂ-ŢI SPUN... 135
SEAMĂNĂ CU OCHII BERBECULUI 137
CÎND ÎŢI CADE PE CAP 139
MUTUL A VORBIT 140
DE VIAŢĂ NICI CĂ-MI PASĂ ! 142
M-AM SUPĂRAT ŞI L-AM LĂSAT 143
DESPRE BUDIŞTI
N-A MURIT CINE TREBUIA SĂ MOARĂ 146
DUMNEAVOASTRĂ LE ŞTIŢI PE TOATE 147
163
V-AŞ RUGA DOAR... 148
DESCÎNTEC ÎMPOTRIVA ŢÎNŢARILOR 149
O MIE DE ANI... 150
PISICA BUDISTĂ 151
AMIDOBUDHA ! 152
MAI BINE SĂ OMORI UN OM ?! 153
CUCERNICIA BUDISTULUI 154
OREZUL ROŞU 155
CUM SCRIE LA CARTE 156
...VIAŢĂ FĂRĂ DE MOARTE 157
CE-ŞI DOREA MAIMUŢA 158
NICI PASĂRE, NICI ANIMAL 159
163

Din literatura chineză

AU APĂRUT:
*** * ***
ÎNSEMNĂRI DINLĂUNTRUL UNEI PERNE
Lu Sin
ADEVĂRATA POVESTE A LUI AQ
* * *
ISTORISIRILE LUI ROLANG — MORTUL FERMECAT
*** * ***
PEŞTERA DUHURILOR
DIN MUNTELE DE LA SOARE-APUNE
MAI BINE O ZI OM
DECÎT O MIE DE ANI UMBRA LUI
(proverbe şi zicători chinezeşti)
* * *
PASĂREA FERICIRII

(basme populare din China)
Li Ing
POEME DIN CĂTUNUL CU MĂSLINI
Qu Yuan
POEME
Pu Sung-Ling
ÎNTÎMPLĂRI EXTRAORDINARE DIN PAVILIONUL DESFĂTĂRII
* * *
POEMUL LUNII
* * *
YUEFU.
DIN CÎNTECELE CHINEI ANTICE
* * *
FRUMOASA ÎN STRAIE VERZI
U Ţîng-Zî
ÎNTÎMPLĂRI DIN LUMEA CĂRTURARILOR
*** * ***
TREI POEŢI DIN TANG
Ba Jin
FAMILIA
ANTOLOGIA POEZIEI CHINEZE
TEATRU CHINEZESC DIN SECOLUL XX
* * *
ÎNTÎMPLĂRI UIMITOARE
DIN ZILELE NOASTRE ŞI DIN VECHIME
Mao Dun
MIEZUL NOPŢII
* * *
PIERSICA DE PRIMĂVARĂ
Ye Shengtao
O VIAŢĂ
Li Ruzhen
FLORI ÎN OGLINDĂ
Cao Xue Qin şi *Gao E*
VISUL DIN PAVILIONUL ROŞU
VOR APĂREA:
Li Bao Jia
ÎNTÎMPLĂRI NEMAIPOMENITE DIN VIAŢA MANDARINILOR
*** * ***
MITURI ŞI LEGENDE CHINEZE
* * *
ZBUCIUM
(nuvela feminină chineză)
Ai Qing
POEME